

รายงานวิจัย

เรื่อง

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครู
ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

Problems and Solutions to Teaching Reading and Spelling Thai

Words of Teachers in Elementary Schools at

Bankruey District, Nonthaburi

โดย

อาภาภรณ์ ดิษฐเล็ก

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ปีการศึกษา 2557

ชื่องานวิจัย: สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของ
ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ชื่อผู้วิจัย: อภาภรณ์ ดิษฐเล็ก

ปีที่ทำการวิจัยแล้วเสร็จ: 2560

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนสะกดคำ
ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม เก็บ
รวบรวมข้อมูลจากประชากร คือ ครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 100 คน จาก 23 โรงเรียน
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย
พบว่า ประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ ระดับความสามารถ
ในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียนแตกต่างกัน ($\mu = 3.96$) ด้านสื่อการสอน คือ ระยะเวลาในการเตรียม
สื่อประกอบการสอน ($\mu = 3.78$) และด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนคือ ความมีสมาธิในการ
เรียนของนักเรียน ($\mu = 4.18$) แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านกระบวนการ
จัดการเรียนการสอน คือ คัดสรรครูสอนวิชาภาษาไทยที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมาโดยตรง ($\mu = 4.02$)
ด้านสื่อการสอน คือ สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ ($\mu = 4.45$) และด้าน
ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน คือ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทั้งผู้ที่อ่านได้และอ่านไม่ได้
($\mu = 4.20$)

คำสำคัญ: การสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย แนวทางการ
แก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

Research title: Problems and Solutions to Teaching Reading and Spelling Thai Words of Teachers in Elementary Schools at Bangkruey District, Nonthaburi

Researcher: Aphaphon Ditlek

Year: 2017

Abstract

The purposes of this research were to study the problems and find solutions to teaching reading and spelling Thai words of teachers in elementary schools at Bangkruey District, Nonthaburi in process of managing teaching and learning activities, teaching aids, and readiness of student's learning. The instrument was a questionnaire. Data were collected from the 100 teachers teaching Thai language in 23 elementary schools by frequencies, percentages, population means, and population standard deviations. The highest mean scores of the process of managing teaching and learning activities was the difference of student's reading ability in class ($\mu = 3.96$). The highest mean scores of teaching aids was the time spent in preparing ($\mu = 3.78$). The mean scores of the readiness of student's learning was student's attention ($\mu = 4.18$). Solution to the problems teachers agreed at the high level in managing teaching and learning activities was recruiting teachers who finished their study in the field ($\mu = 4.02$). Solution to the problems of teaching aids was the construction of teaching lessons to improve the word spelling skills ($\mu = 4.45$). Solution to the problems of the readiness of student's learning was teacher's attention to students in both groups: students who can read and students who cannot read ($\mu = 4.20$).

Keywords: Reading and Spelling Thai Words, Problems of Teaching Reading and Spelling Thai Words, Solutions to Problems in Teaching Reading and Spelling Thai Words

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สำเร็จลุล่วงได้เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความเอาใจใส่จาก ผศ.สุมานิน รุ่งเรืองธรรม อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้ และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ให้ทุนวิจัย จนทำให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ได้จนสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.ณัฐกานต์ สุขชื่น ที่กรุณาตรวจทานบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และขอขอบคุณคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยจากทุกโรงเรียนที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เขียนบทความ ตำรารายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าประกอบการทำรายงานวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งล้วนเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้เกิดความชัดเจนในแนวทางดำเนินการวิจัยได้จนสำเร็จด้วยดี

อภาภรณ์ ดิษฐเล็ก

สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ความหมายของการอ่านสะกดคำภาษาไทย	9
2.2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	10
2.2.1 หลักการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย	10
2.2.2 วิธีการสอนอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา.....	12
2.2.3 กลยุทธ์การสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย.....	14
2.3 สื่อการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.....	21
2.3.1 แบบเรียนภาษาไทย	21
2.3.2 ประโยชน์ของสื่อการสอน.....	26
2.3.3 หลักการเตรียมสื่อการสอน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	29
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	36
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	37
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูสอนรายวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา.....	40
4.2 ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย.....	45
4.3 ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำในภาษาไทย	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
5.1 สรุปผลการวิจัย	62
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	66
5.3 ข้อเสนอแนะ	73
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	73
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	74
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก	79
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา IOC.....	80
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	82
ภาคผนวก ค ค่าความตรงตามเนื้อหา (IOC)	89
ประวัติผู้วิจัย	94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย	34
4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของครูภาษาไทยที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี.....	40
4.2 จำนวนและร้อยละของสาขาวิชาที่ครูสอนภาษาไทยจบการศึกษา.....	43
4.3 จำนวนและร้อยละของจำนวนครูที่สอนภาษาไทยของโรงเรียน	44
4.4 จำนวนและร้อยละของระดับความชอบในการสอนภาษาไทยของครูที่จบสาขาภาษาไทย	45
4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอน.....	46
4.6 จำนวนและร้อยละของระดับปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำในภาษาไทยของครูที่มีประสบการณ์ สอน 1-5 ปี.....	47
4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อ การสอน	48
4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้าน ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน	49
4.9 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีต่อระดับ ปัญหาในการจดจำพยัญชนะไทยของนักเรียน.....	50
4.10 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีต่อระดับ ปัญหาในการจดจำสระไทยของนักเรียน	51
4.11 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีต่อระดับ ปัญหาในการผันวรรณยุกต์ของนักเรียน.....	51
4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาการ สอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน.....	53
4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาการ สอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน	55
4.15 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	57

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	33

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาการศึกษาไทยเป็นประเด็นที่มีผู้ให้ความสนใจกันอย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดเฉพาะในแวดวงวิชาการ นักวิชาการศึกษา หรือผู้สอนเท่านั้น ภายหลังจากเผยแพร่ข้อมูลเปรียบเทียบดัชนีคุณภาพการศึกษา 144 ประเทศทั่วโลก จากรายงานโกลบอล คอมเพทิทีฟ รีพอร์ต 2014-2015 (Global Competitive Report 2014-2015) ของเว็ลด์ อีโคโนมิก ฟอรัม (WEF) พบว่าคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอยู่อันดับ 7 ในกลุ่มประเทศอาเซียน และเป็นอันดับที่ 86 ของโลก (ประเมินไทยรั้งท้ายอาเซียน, 2557) ผลการจัดอันดับดังกล่าวเป็นภาพสะท้อนให้เห็นปัญหาในภาพรวมของการศึกษา ประกอบกับผลการประเมินองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาในโครงการประเมินนักเรียนนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) ในด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ที่พบว่าการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยในปี ค.ศ. 2012 อยู่ในอันดับที่ 49 (OECD, PISA 2012: online) ยิ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ภาพสะท้อนถึงปัญหาการศึกษาไทยยิ่งขึ้น

เมื่อกลับมาพิจารณาผลการสำรวจทางการศึกษาภายในประเทศ พบว่านักเรียนไทยมีปัญหาตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐาน นั่นคือ ปัญหา “อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” ซึ่ง ดร.กมล รอดคล้าย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กล่าวว่า จากที่ได้มอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ไปสำรวจทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้น ป.3 ทั่วประเทศ จำนวน 6 แสนคน พบว่า มีนักเรียน ป.3 ประมาณ 35,000 คน คิดเป็น ร้อยละ 5 มีปัญหาอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เลย ถือเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังมีนักเรียน ป.3 อีกประมาณ 2 แสนคน หรือถึง 1 ใน 3 มีปัญหาอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง (การศึกษาไทยสื่อวิถีเด็ก ป. 3 นับหมื่นอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้, 2557) สอดคล้องกับรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ของนักเรียนส่วนใหญ่ก็พบว่าทำคะแนนได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ในทุกรายวิชา ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ปี 2539 ถึงปัจจุบันก็พบว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 และผลจากผู้ประเมินในการประเมินคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสอง (พ.ศ. 2549-2551) (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2557: ออนไลน์) ผลการสำรวจข้างต้น แสดงว่านักเรียนไทยยังประสบปัญหาด้านการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ

อ่านสะกดคำ และหากนักเรียนยังคงอ่านไม่ออกย่อมส่งผลต่อการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ตามไปด้วย ดังที่ กุณทิยา พัชรชานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร (2558: ออนไลน์) มีทัศนะว่า การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ถือเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการทำให้เด็กไม่มีการพัฒนาตนเอง หากอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การที่จะไป เรียนวิชาอื่นย่อมเป็นไปได้ สิ่งแรกที่จะต้องทำก็คือ ทำให้เด็กทุกคนที่อยู่ในระบบการศึกษาอ่านออก เขียนได้ มีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านและเขียน นี่คือหัวใจสำคัญของการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัด และพัฒนาการจัดการศึกษาของทุก ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากความสำคัญของปัญหาเรื่องการอ่านสะกดคำดังกล่าว จึงทำให้รัฐบาลพยายามหาแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษากันมาอย่างต่อเนื่อง จนในปี พ.ศ. 2558 พลเรือเอกณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ว่า “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2558 และ ดร.กมล รอดคล้าย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การประกาศนโยบายและ กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติดังกล่าว เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักค่านิยม 12 ประการ และมีทักษะที่ จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนดังกล่าว เรื่องของการอ่านออกเขียนได้ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงการเรียนรู้ด้านภาษา (Literacy) ก็ถือเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะจะนำไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่นต่อไป ได้กำหนดมาตรการให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องกำหนด มาตรการเร่งรัดคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ ให้นักเรียนทุกระดับชั้น มีความสามารถอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2558: ออนไลน์)

การสำรวจปัญหาที่แท้จริงในเรื่องการอ่านสะกดคำจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีข้อมูล ที่ชัดเจนเพื่อการวางแผนแก้ไขปัญหในระยะยาว จากกระแสสังคมเกี่ยวกับปัญหาการอ่านของนักเรียน ไทย เรามักจะได้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อสันนิษฐานว่าเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ตัวครูผู้สอน ที่มีข้อ ถกเถียงกันว่า เป็นเพราะครูปล่อยให้เด็กที่อ่านหนังสือไม่ออกได้ขึ้นชั้นเรียน หรือครูสอนอย่างไร นักเรียนถึงอ่านไม่ออก มีปัญหาที่แบบเรียน หรือนโยบายของแต่ละโรงเรียน หรือข่าวการออกมาเปิดเผย การสอนสะกดคำในแบบเรียนภาษาไทยของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง ทำให้เกิดเป็นกระแสความสนใจของ ผู้ปกครองและครูภาษาไทย ซึ่งมีทั้งฝ่ายสนับสนุนและต่อต้านรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยแบบใหม่

นี้ แต่กลุ่มหลังมีมากกว่า เพราะปัญหานี้ไม่ได้สร้างปัญหาให้กับเด็กที่อาจย้ายโรงเรียนในอนาคตซึ่งอาจสับสนถึงขั้นอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อผู้ปกครองที่ไม่รู้จะสอนการบ้านให้ลูกได้อย่างไร จึงก่อให้เกิดคำถามว่าทางแก้ปัญหายู่ตรงไหน เช่น การสอนสะกดคำว่า “โต” = ตอ - โอ - โต และ “เงาะ” = งอ - เอาะ เงาะ คือวิธีการสะกดคำที่ผู้ปกครองคุ้นเคย แต่เมื่อโรงเรียนเอกชนบางแห่งเริ่มใช้แบบเรียนและเทคนิคการสอนสะกดคำในรูปแบบเรียงคำ เป็น “โต” = โอ - ตอ โต และ “เงาะ” = เอ - งอ - อา - อะ เงาะ ก็สร้างความสับสนให้กับผู้ปกครองบางราย พร้อมสะท้อนความคิดเห็นว่าสอนลูกได้ยากขึ้น ซึ่งตามหลักการแล้วการสอนสะกดคำแบบที่โรงเรียนเอกชนบางแห่งนั้นใช้ เป็นเรื่องที่ดีผิดในทางหลักวิชาการหรือไม่ การเปิดพื้นที่ทดลองให้กับเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ นับเป็นเรื่องที่ดี เพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไปจำต้องค้นหารูปแบบที่เหมาะสมกับนักเรียนปัจจุบัน แต่หากมองอีกมุมหนึ่งก็สร้างผลกระทบที่ไม่คาดคิดไว้ ทั้งกับตัวเด็กและผู้ปกครอง ในขณะที่เมื่อมองปัญหาไปที่ต้นเหตุ ก็สะท้อนให้เห็นปัญหาความไม่มั่นคงของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทย ที่ยังถูกตั้งคำถามถึงรูปแบบเดิมว่ายากเกินไปหรือไม่ เหตุใดผลสำรวจจึงพบว่ามีนักเรียนที่อ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้จำนวนมากทุกปี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจต้องฟังมุมมองของนักเรียน และผู้ปกครอง ก่อนสร้างมาตรฐานหลักสูตรขึ้นมาใหม่ (เด็กไทยยุคใหม่สะกดคำแบบไหนดี?, 2557: ออนไลน์)

นอกจากนั้น ปัจจัยเรื่องเวลาในการทำงานของครูก็เป็นอีกปัจจัยที่ถูกโยงเข้ามาว่าเป็นส่วนสำคัญของปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำ ดังผลสำรวจของสำนักงานส่งเสริมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ที่ตามติดตารางชีวิตของครูไทยใน 1 ปี แล้วพบว่าครูไทยถูกดึงเวลาจากการทำหน้าที่สอน ให้ไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน จนส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน โดยได้ทำการสำรวจครูผู้ได้รับรางวัลครูสอนดีจาก สสค. ซึ่งมีอายุเฉลี่ยและวิทยฐานะสูงกว่าครูทั่วไป กระจายตัวครอบคลุมโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ จำนวน 427 ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 15 ก.ย.- 15 ต.ค. ที่ผ่านมา พบว่า ใน 1 ปี มีจำนวนวันเปิดเรียนทั้งหมด 200 วัน ครูต้องใช้เวลาไปกับกิจกรรมภายนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอนเฉพาะวันธรรมดาถึง 84 วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 42 ซึ่งจัดเป็นตัวเลขที่สูงมาก กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การสอนที่ครูต้องใช้เวลามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับ 1 การประเมินของหน่วยงานภายนอกเฉลี่ย 43 วัน ทั้งการประเมินโรงเรียน ประเมินครู และประเมินนักเรียน โดยครูใช้เวลาไปกับการประเมินของหน่วยงานต้นสังกัดในโครงการต่าง ๆ 18 วัน การประเมินของสถาบันทดสอบ 16 วัน และการประเมินของ สสค. 9 วัน (สำรวจมณฑล สิริธิดา, 2557: ออนไลน์) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวิเคราะห์ ทบทวนกันว่า ปัญหาอยู่ที่วิธีการสอน หนังสือเรียน หรือความเข้าใจสับสนในการใช้หนังสือ การบริหารจัดการผิดพลาด หรือปัญหาแทรกซ้อนอื่น ๆ เป็นเหตุปัจจัยที่แท้จริงที่ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมี

ปัญหา เรื่องเหล่านี้ จำเป็นจะต้องลงลึกในการวิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ให้ตรงจุด ให้ถูกต้อง แท้ ไม่เช่นนั้นก็จะต้องประสบพบกับปัญหาไม่มีที่สิ้นสุด (บันไดทักษะ 4 ชั้นแก้ปัญหา “เด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้”, 2557: ออนไลน์)

การจะพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ หรืออื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุดได้นั้น ในเบื้องต้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอันดับแรก เพราะการอ่านออกเขียนได้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน หากปล่อยปละละเลยไม่มีการพัฒนาแก้ไข ในแนวทางที่ถูกต้องตั้งแต่เริ่มแรก ก็คงยากที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวเดินต่อไปอย่างมีคุณภาพได้

ดังนั้น บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีภารกิจที่ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาเรื่องการอ่านสะกดคำอย่างเร่งด่วน เพื่อให้การสอนภาษาไทยบรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนดังที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในด้านทักษะการอ่าน ให้เรียนรู้การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547)

จากจุดประสงค์ของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทย ครูภาษาไทยจึงมีหน้าที่สอนภาษาไทย ให้บรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แท้จริง นั่นคือ การพัฒนาทักษะและศักยภาพในการเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการเรียนและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่า ปัญหาที่สมควรมีมาตรการแก้ไขเร่งด่วนคือ เรื่องการอ่านสะกดคำ เพราะทักษะการอ่านเป็นทักษะขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานของทักษะอื่น หากนักเรียนยังไม่สามารถสะกดคำได้อย่างถูกต้อง ย่อมส่งผลต่อเข้าใจความหมาย การอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และส่งผลต่อการอ่านในระดับที่สูงขึ้น จนไม่สามารถไปถึงขั้นอ่านคิดวิเคราะห์ได้ตามที่หลายฝ่ายต้องการ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูภาษาไทยคนหนึ่ง รับผิดชอบสอนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา ตระหนักดีถึงปัญหาดังกล่าวและมีความเห็นว่า ปัญหาเรื่องการอ่านสะกดคำเป็นเรื่องที่มีมานาน หากไม่มีการศึกษาให้ทราบถึงลักษณะปัญหาที่แท้จริงของการสอนอ่านสะกดคำ ก็ไม่อาจแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น มีการแก้ไขแบบลองผิดลองถูกไปเรื่อย ๆ ปัญหาจะยิ่งสั่งสมเกินกว่าจะแก้ไข ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำ

ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานคือ ระดับประถมศึกษาในชุมชน โดยเจาะจงศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ด้วยการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ก่อนจะนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ต่อยอดความรู้เพื่อสร้างเป็นนวัตกรรม แบบเรียน แบบฝึก แนวคิดวิธีการสอนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาตามบริบทของผู้เรียน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนให้ได้มากที่สุด

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีปัญหาในการสอนสะกดคำภาษาไทยหรือไม่ อย่างไร

1.2.2 ครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีแนวทางแก้ไขการสอนสะกดคำภาษาไทยหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการสอนสะกดคำภาษาไทยของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

1.3.2 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนสะกดคำภาษาไทยของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในงานวิจัยคือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา โดยมีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1.4.1.1 ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลพื้นฐานของครูภาษาไทย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์สอน ความชอบในการสอน สาขาที่จบการศึกษา และจำนวนครูภาษาไทยของโรงเรียน

1.4.1.2 ตัวแปรตาม คือ 1) สภาพปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย ได้แก่ สภาพปัญหาด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน 2) แนวทางแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย ได้แก่ สภาพปัญหาด้าน

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด คือ ครูภาษาไทยที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 คน จาก 23 โรงเรียน ตามรายชื่อโรงเรียนที่ปรากฏในฐานข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา ของกลุ่มสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558: ออนไลน์) ดังนี้

- 1) โรงเรียนน่วมประสงค์วิทยา
- 2) โรงเรียนมหาสวัสดิ์ (ราษฎร์บำรุง)
- 3) โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดส้มเกลี้ยง
- 4) โรงเรียนเทศบาลปลายบางโค่นอนราษฎร์บำรุง
- 5) โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดอุบลนาราม
- 6) โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดสุนทรธรรมิการาม
- 7) โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต)
- 8) โรงเรียนวัดใหม่ผดุงเขต
- 9) โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดสิงห์ (แจ่มชื่นวิทยาคม)
- 10) โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดโบสถ์ นนทบุรี
- 11) โรงเรียนวัดของพลู (วิจิตรราชประชานุสรณ์)
- 12) โรงเรียนวัดบางขนุน
- 13) โรงเรียนวัดชลอ
- 14) โรงเรียนวัดสำโรง (หิรัญราษฎร์ภักดีวิทยา)
- 15) โรงเรียนวัดเชิงกระบือ
- 16) โรงเรียนวัดลุ่ม
- 17) โรงเรียนวัดจันทร์ (ผาดไสวประชาอุทิศ)
- 18) โรงเรียนวัดบางอ้อยช้าง (นันทศรีวิบูลย์บำรุง)
- 19) โรงเรียนวัดรวก (พร้อมพิทยาคาร)
- 20) โรงเรียนวัดสนามนอก
- 21) โรงเรียนชุมชนวัดบางไกรใน

22) โรงเรียนวัดบางไกรนอก (แยมพร้อมอุปถัมภ์)

23) โรงเรียนวัดสัก

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้ศึกษาในปีการศึกษา 2557

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยนี้ศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การอ่านสะกดคำภาษาไทย หมายถึง การอ่านออกเสียงประสมพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภาษาไทยให้เป็นคำ

การสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย หมายถึง การที่ครูสอนภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีสอนนักเรียนระดับประถมศึกษาให้อ่านสะกดคำภาษาไทย

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านสะกดคำภาษาไทย หมายถึง การที่ครูสอนภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาเตรียมกิจกรรม เนื้อหา เวลาที่ใช้ในการฝึกฝนสอนอ่านสะกดคำ วิธีการสอนสะกดคำภาษาไทยที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเหมาะสมกับนักเรียน การกระตุ้นให้นักเรียนฝึกอ่านสะกดคำ และความต่อเนื่องของกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการอ่าน

สื่อการสอน หมายถึง แบบเรียน แบบฝึก ชุดการสอน สื่ออุปกรณ์การสอน วิจัยในชั้นเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการติดตามประเมินผลการใช้สื่อ

ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง การจดจำอักษรไทย และพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนด้านการให้ความสำคัญกับการอ่าน ความชอบ สมาธิ และความตั้งใจในการอ่าน

สภาพปัญหา หมายถึง ลักษณะของปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำของครูภาษาไทย ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหา หมายถึง ข้อเสนอแนะที่เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำของครูภาษาไทย ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

ครูภาษาไทย หมายถึง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงลักษณะสภาพปัญหาและได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการสอนสะกดคำภาษาไทยของครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีเพื่อเป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยได้สร้างแบบฝึก บทเรียนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาสภาพปัญหาการสอนสะกดคำและแนวทางแก้ไขการสอนอ่านสะกดคำของครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายของการอ่านสะกดคำภาษาไทย
- 2.2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย
- 2.3 สื่อการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา
- 2.4 ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.1 ความหมายของการอ่านสะกดคำภาษาไทย

คำว่า “สะกด” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1190) อธิบายความหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอ่านไว้ว่า เขียนหรือบอกตัวอักษรที่ประกอบกันเป็นคำ สอดคล้องกับที่ ปิตินันท์ สุทธสาร ฝ่ายวิชาการราชบัณฑิตยสถาน และผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่นประจำปี 2557 (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557: ออนไลน์) กล่าวว่า การอ่านสะกดคำ เป็นการอ่านสะกด โดยการออกเสียงเริ่มจากเสียงพยัญชนะต้น ตามด้วยเสียงสระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ การอ่านต้องสะกดด้วยเสียงจะทำให้เด็กอ่านได้ถูกต้อง เช่น คำว่า “เรือ” ถ้าอ่านสะกดคำต้องอ่านว่า รอ-เอือ เรือ หรือคำว่า “ใบ” สะกดว่า บอ-ไอ ใบ แม้ว่าสระไอ จะเขียนขึ้นก่อนก็ตาม ส่วนการสอนเขียนสะกดคำ จะเน้นรูปร่างตัวพยัญชนะหรือสระที่ปรากฏ เช่นคำว่า “เรือ” จะสะกดว่า สระเอ รอ-เรือ สระอี ออ-อ่าง หรือคำว่า “ใบ” จะสะกดว่า สระไอ บอ-ใบไม้ แต่ที่เด็กสับสนเพราะครูไปสะกดการเขียนให้เด็กอ่าน เช่น คำว่าเรียน หากครูสอนว่า สระเอ-รอ-สระอี-ยอ-นอ เด็กจะอ่านไม่ออกทันที ต้องสอนว่า รอ-เอีย-นอ อ่านว่า เรียน เด็กถึงจะอ่านได้ ครูจึงต้องสอนให้เด็กรู้จักกับรูปสระ รูปพยัญชนะ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ

การอ่านสะกดคำที่ดี ต้องเป็นการอ่านที่ชัดเจน ถูกต้อง การอ่านชัดเจน หมายถึง การอ่านฉะฉาน ชัดถ้อยชัดคำ แต่เป็นเสียงชัดเจนตามทำนองเสียงที่ใช้พูดกัน ส่วนการอ่านถูกต้องหมายถึง อ่านสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ถูกต้อง ไม่อ่านผิดสระ เช่น โก เป็น ก่าย ไม่อ่านผิดพยัญชนะ เช่น ขวัญ เป็น ฝืน ไม่อ่านผิดวรรณยุกต์ เช่น เมื่อไร เป็น เมื่อไร เมื่อไรต้องอ่าน “ท” เป็น “ด” และเมื่อไรต้องอ่านเป็นเสียง “ด” อ่านตัว ร ล ให้ถูกต้อง (กำชัย ทองหล่อ, 2547: 496) ซึ่งในเรื่องการออกเสียงผัดนี้ พรทิพย์ พุกผาสุข (2548: 230-231) กล่าวถึงการออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ผัดไว้เช่นเดียวกันว่า พยัญชนะต้นที่มักเป็นปัญหาในการออกเสียงคือ พยัญชนะควบกล้ำ เสียงสระในภาษาไทยมีทั้งสระเสียงสั้นและยาว หากออกเสียงสระผิดทำให้ความหมายของคำผิดไป ส่วนเสียงวรรณยุกต์ เมื่อจะออกเสียงวรรณยุกต์ใดก็ต้องออกเสียงให้ถูก เพราะมีผลต่อความหมายของคำเช่นเดียวกัน

ดังนั้น การอ่านสะกดคำภาษาไทย หมายถึง การอ่านออกเสียงประสมพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภาษาไทยให้เป็นคำ

2.2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย วิธีการสอนอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา และกลยุทธ์การสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย ดังนี้

2.2.1 หลักการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย

การสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยให้สัมฤทธิ์ผลควรคำนึงถึงหลักการพื้นฐานในการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างทักษะภาษาทั้ง 4 และคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนตามพัฒนาการและระดับความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียน ดังที่ ทรง จิตปราสาท (2526: 23) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้การดำเนินการสอนนั้นทำให้เด็กเรียน ฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ถูกต้องรวดเร็วและสัมพันธ์กัน เรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน การสอนจะต้องจัดให้มีการสอนครบ 6 ประการดังต่อไปนี้

1) สอนสระ พยัญชนะ ให้บอกชื่อ ออกเสียง และเขียน ให้ถูกต้องจะสอนครบทุกตัวทันที หรือจะสอนบางตัวโดยเริ่มจากพยัญชนะที่เด็กได้พบก่อนแล้วค่อยเพิ่มขึ้นจนครบทุกตัวแล้ว นำมาเรียงลำดับให้ถูกต้องในภายหลังก็ได้

2) สอนคำให้อ่าน – เขียน ให้ถูกต้องรู้ความหมาย

3) สอนประโยคให้อ่าน เขียน ให้ถูกต้องรู้ความหมายและใช้คำเรียงประโยคได้ถูกต้องทั้งในการพูดและการเขียน

4) สอนแจกลูก ให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียงผสมพยัญชนะกับสระ เพื่อนำไปใช้ในการอ่านและเขียนคำที่ต้องการได้

5) สอนผันให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียง ผันวรรณยุกต์ เพื่อนำไปใช้ในการอ่านและการเขียนคำที่ต้องการได้

6) สอนการใช้ภาษาไทย ให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อความหมายแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ทั้งการพูด และการเขียนได้ถูกต้องทั้งสะกดตัวและความหมายได้ดี ตามวัยและระดับชั้นเช่น ในการอภิปราย เล่าเรื่อง แต่งความ จดหมาย เป็นต้น

การสอนทักษะภาษาไทยที่บูรณาการการสอนทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จึงช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพ มีความรู้ที่ชัดเจน คงทน และยั่งยืน ดังที่ สุชาติา วิญญู (2529: 64-65) อธิบายเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยว่า มิได้มุ่งเพียงการอ่านออกเขียนได้แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของทักษะความเข้าใจภาษา คือ การฟังและการอ่าน ทักษะการใช้ภาษาคือการพูดและการเขียน จนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ การหาเหตุผล แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ จึงควรยึดแนวการสอนดังนี้

1) การสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตโดยนำภาษาที่ผู้เรียนพบเห็นและใช้ อยู่ในสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่บ้านที่โรงเรียน ตลาด ชุมชน ภาษาจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น มาเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อที่ผู้เรียนจะได้จำ และนำความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้รับ ๆ ไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในชีวิต

2) สอนทักษะการใช้ภาษาไทยให้สัมพันธ์กันทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งเป็นกระบวนการการใช้ภาษาที่ถูกต้อง แต่อาจแยกย่อยฝึกฝนแต่ละทักษะในกรณีการสอนซ่อมเสริมได้

3) ฝึกฝนให้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ เน้นการฝึกฝนจนเกิดความคิดรวบยอดสามารถสรุปหลักเกณฑ์ได้ด้วยตนเอง

4) ฝึกฝนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้และเรียนด้วยตนเองให้มากโดยมีครูคอยแนะนำ ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังนิสัยใคร่รู้ ใคร่เรียน และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนุกสนาน น่าสนใจเพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกฝนบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังความรักในการเรียนภาษาไทยด้วย

6) ฝึกให้เป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต การใช้ภาษาที่พบเห็นในที่ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดและมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น

7) ในการฝึกทักษะ ถ้าครูพบข้อบกพร่องควรหาสาเหตุและแก้ไขให้ถูกต้องและทันเวลา การสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ยังอ่อนในทางทักษะ

8) เลือกใช้วิธีที่เหมาะสมหลาย ๆ วิธีตลอดจนการใช้สื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

2.2.2 วิธีการสอนอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา

วิธีการสอนอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีหลากหลายวิธี โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้แนะนำแนวทางการสอนไว้ดังนี้

1) การสอนภาษาไทยโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษา การสอนวิธีนี้เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก ให้เด็กได้คิด ฟัง พูด อ่านและเขียนเป็นหลัก มีขั้นตอนในการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ร่วม โดยครูอาจใช้รูปภาพให้นักเรียนดู สนทนาเกี่ยวกับภาพ อ่านหรือเล่าเรื่องให้ฟัง

ขั้นที่ 2 กระตุ้นให้คิด หลังจากฟังเรื่องและดูภาพแล้วครูซักถามโดยใช้คำถามนำให้นักเรียนคิดและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 3 บันทึกข้อความ เมื่อนักเรียนเข้าใจและคิดเรื่องที่ฟังตรงกันแล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ฟัง ครูบันทึกข้อความบนกระดานดำ ถ้านักเรียนใช้คำพูดหรือภาษาผิด ครูแก้ไขให้

ขั้นที่ 4 อ่านข้อความที่บันทึกโดยครูให้นักเรียนฝึกอ่านข้อความที่บันทึกเป็นรายบุคคล และเป็นรายกลุ่มจนคล่อง

ขั้นที่ 5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเขียน เช่น ฝึกอ่านบัตรคำ หรือแถบประโยค เขียนเรื่องราวจากประสบการณ์หรือจากการอ่านหนังสือร่วมกัน

2) การสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียน วิธีสอนนี้ฝึกโดยหนังสือเรียนเป็นหลัก มีขั้นตอนในการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน และทบทวนประสบการณ์พื้นฐานการเรียนแก่ผู้เรียนด้วย เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่ในบทเรียน

ขั้นที่ 2 สอนคำใหม่ทบทวนคำเก่า

ขั้นที่ 3 บอกจุดประสงค์ของการอ่าน เช่น อ่านเพื่อเขียนเล่าเรื่อง

ขั้นที่ 4 อ่านในใจและอ่านออกเสียงโดยครูแนะนำวิธีการอ่าน และให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงเป็นกลุ่มและรายบุคคล ครูแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่าน

ขั้นที่ 5 จัดกิจกรรมฝึกฝนทักษะทางภาษา เช่น เกมทางภาษา ทำแบบฝึกหัด และกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนดในคู่มือครู

3) การสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา เป็นการสอนสะกดคำ แจกลูก ผันอักษร โดยเริ่มจากให้เด็กรู้จักเสียงพยัญชนะ สระ และจํารูปพยัญชนะ สระให้ได้เสียก่อนจึงนำมาสะกดคำและแจกลูก มีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ฝึกสะกดคำให้คล่อง

ขั้นที่ 2 สังเกตการวางพยัญชนะ สระของคำ แล้วฝึกสะกด

ขั้นที่ 3 สอนความหมายของคำโดยใช้ภาพ หรือท่าทางประกอบ

ขั้นที่ 4 นำคำที่สะกดแล้วมาอ่านเป็นคำ คำใดอ่านไม่ได้ให้ใช้การสะกดช่วย โดยให้นักเรียนเขียนตามคำบอกจนจําได้

ขั้นที่ 5 นำคำที่อ่านได้แล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้ง ฟัง พูด อ่านและเขียน โดยเน้นการอ่านและเขียนบ่อย ๆ

4) การสอนภาษาไทยโดยการอ่านหนังสือเป็นรายบุคคล มีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกหนังสือ โดยให้นักเรียนเลือกหนังสือตามความสนใจและความสามารถของแต่ละคน

ขั้นที่ 2 ตั้งจุดมุ่งหมายและวางแผน คือให้นักเรียนตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน เช่น อ่านแล้วทำกิจกรรมอะไร จะใช้เวลาอ่านเท่าไร

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และนำเสนอผลการอ่านให้ครูฟัง

ขั้นที่ 4 ทำกิจกรรมหลังการอ่าน เช่น เขียนเรื่องย่อ เขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน วาดภาพในเรื่อง เขียนคำบรรยายประกอบภาพ

ขั้นที่ 5 เสนอผลงานและประเมินผลงาน

เพื่อให้การสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้ประสบประสานการสอนทั้ง 4 วิธีเข้าด้วยกัน เป็นการสอนภาษาไทยแบบผสมประสาน โดยจัดลำดับการสอนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสอนโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 2 การสอนอ่านในใจจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 3 การสอนสะกดคำจากแบบฝึกในหนังสือเรียน

ขั้นที่ 4 การสอนออกเสียงจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 5 การฝึกการใช้ภาษา

ขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่านเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 7 การสอนซ่อมเสริมจะเห็นได้ว่า การสอนอ่านภาษาไทยในระดับประถมศึกษาชั้นไม่ว่าจะใช้วิธีการสอน หรือกิจกรรมใดก็ตาม ครูจำเป็นต้องฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้สัมพันธ์กันไม่ควรแยกเป็นทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะทั้ง 4 อยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นในการเรียนการสอนครูจึงต้องให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะเหล่านี้ให้ดีที่สุดเพราะนอกจากทักษะทั้ง 4 จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแล้วยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนวิชาต่าง ๆ และสามารถนำทักษะการใช้ภาษาดังกล่าวไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

โดยสรุปวิธีการสอนอ่านของกรมวิชาการนั้น ได้แก่ 1) การสอนภาษาไทยโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษา 2) การสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียน 3) การสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา เป็นการสอนสะกดคำ แจกลูก และ 4) การสอนภาษาไทยโดยการอ่านหนังสือเป็นรายบุคคล ในขณะที่ คมสันต์ คมนทิพัรัตน์ (2552) ให้ความเห็นที่ควรสอนให้เด็กนักเรียนอ่านออกและอ่านได้ก่อนแล้วค่อยสอน “รักการอ่าน” โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมแบ่งเป็นลำดับขั้นคือ กิจกรรมที่ 1 อ่านออก. อ่านได้ คือ แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มฝึกประสมคำจากพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ กิจกรรมที่ 2 ไปใช้ห้องสมุด กำหนดให้อ่านเรียนรู้หนังสือเรียนแต่ละกลุ่มสาระสลับวันกันไปละ 1 กลุ่มสาระ แนะนำตู้/ชั้นเก็บหนังสือ กิจกรรมที่ 3 สมุดบันทึกการอ่าน กิจกรรมที่ 4 นำเสนอรายงาน กิจกรรมที่ 5 ใส่พานมอบรางวัลผู้ผ่านเกณฑ์ที่ดีที่สุด

2.2.3 กลยุทธ์การสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

สืบเนื่องจากปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออกของนักเรียนในปัจจุบัน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่งให้กระทรวงศึกษาธิการฟื้นฟูการสอนแบบแจกลูกสะกดคำ และพิจารณาหาวิธีการขยายการสอนดังกล่าว เพราะเป็นพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ ทำให้เด็กอ่านออกเขียนได้ โดยพระองค์รับสั่งว่าเคยเรียนด้วยวิธีนี้ แต่กระทรวงศึกษาธิการยกเลิกทำให้เด็กสะกดคำไม่เป็นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงพร้อมรับสนองพระราชดำริ โดยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยภาพรวมพบว่า เด็กมีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่ไม่มีความพร้อมในการเรียน อาทิ เด็กต่างด้าวที่ย้ายเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เด็กชนเผ่า ต่าง ๆ รวมถึงเด็กที่มีปัญหายากจน กลุ่มนี้มีประมาณ 26,000 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นเพราะโรงเรียนเปลี่ยนรูปแบบการสอน จากเดิมที่

สอนแบบแจกลูกสะกดคำ มาเป็นสอนอ่านเป็นคำ ๆ เช่นเดียวกันการสอนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี ทำให้เด็กไม่สามารถผสมคำที่แตกต่างออกไปได้ จนเกิดปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ดังปัจจุบัน

ทั้งนี้ ที่ผ่านมาสำนักรงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการแก้ไขไปแล้วระดับหนึ่ง โดยได้จัดพิมพ์แบบเรียนเร็วใหม่ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ของหลวงจรูญกิจวิฑูร และนายฉันท ขาววิไล ที่ใช้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดมานะ มานี ปิติ ชูใจ รวมถึง จัดพิมพ์คู่มือการดำเนินงานอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ แจกโรงเรียนทั่วประเทศไปแล้ว รวมทั้งประกาศเป็นนโยบายให้ทุกโรงเรียนปรับปรุงแบบการสอน มาเป็นการสอนแบบแจกลูกสะกดคำทั้งหมด ขณะเดียวกัน ส่งเสริมให้ครูคิดนวัตกรรมการสอนแบบแจกลูกสะกดคำใหม่ ๆ ขึ้นมาปรับประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนอีกทางหนึ่งด้วย ดังที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า ข้อดีของการเรียนแบบแจกลูกสะกดคำ จะทำให้เด็กสามารถผสมคำได้หลากหลาย เพราะภาษาไทยมีรูปแบบการเรียนที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ มีทั้งคำสมาส และคำสนธิ ที่เปลี่ยนรูปคำความหมายก็จะเปลี่ยนไปด้วย อาทิ คำว่า มติครุ หากเปลี่ยน เป็นมติประชา ความหมายก็จะเปลี่ยน จึงจำเป็นต้องเรียนแบบสะกดคำ ขณะเดียวกัน จากการศึกษาที่ได้ตามเสด็จสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ ไปเยี่ยมโรงเรียน ซึ่งได้มีการนำนวัตกรรมการสอนแบบแจกลูกสะกดคำมานำเสนอต่อหน้าพระพักตร์ ได้อย่างน่าสนใจ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะรวบรวมนวัตกรรมเหล่านี้ และนำผลงานที่โดดเด่นในด้านการสอนมาพัฒนาเป็นสื่อการเรียนการสอนต้นแบบให้โรงเรียนต่าง ๆ ต่อไป (ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2558: ออนไลน์)

เมื่อพิจารณาลักษณะวิธีการสอนอ่านสะกดคำแบบแจกลูกนั้น ญัฐวิทย์ พรหมศร (2556: ออนไลน์) กล่าวถึงรายละเอียดที่เป็น หลักการ ขั้นตอน เทคนิค เคล็ดลับ การสอนสะกดคำแบบแจกลูกตามมาตราตัวสะกดและแบบเทียบเสียงไว้ดังนี้

1) หลักการฝึก (สอน) อ่านแจกลูกสะกดคำ

การแจกลูกเป็นกระบวนการฝึกภาษาเป็นพื้นฐานของการใช้ภาษาที่ดี มีประสิทธิภาพขั้นสูงต่อไป หากครูไม่สอนการแจกลูกสะกดคำในระยะเริ่มแรก นักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การผสมคำ ทำให้เมื่ออ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสนจนอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิดพลาดไป การแจกลูก มี 2 ชนิด คือ การแจกลูกตามมาตราตัวสะกดต่างๆ และการเทียบเสียง

วิธีการ/ขั้นตอนการฝึกอ่าน(สอน) แจกลูกสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

(1) เริ่มต้นจากการจำและออกเสียงพยัญชนะ สระให้ได้

(2) ต่อจากนั้น ฝึกเริ่มแจกลูกในมาตราแม่ ก กา (ไม่มีเสียงสะกด) จะใช้สะกดคำไปที่ละคำไล่ไปตามลำดับของสระ(อะ อา อี อี อุ อู เอ โอ) เช่น

- กะ สะกดว่า กอ - อะ - กะ - กา สะกดว่า กอ - อา - กา

(3) แล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ เช่น กะ กา กิ กี กุ ภู เก โก

(4) เมื่ออ่านได้จึงอ่านตามตัวสะกดมาตราอื่น ๆ ต่อไป

วิธีการ/ขั้นตอนการฝึกอ่าน (สอน) แจกลูกสะกดคำ แบบเทียบเสียง

(1) เมื่อนักเรียนอ่านคำ จำคำได้แล้ว ให้ครูนำรูปคำมาแจกลูกโดยการเปลี่ยนพยัญชนะต้น หรือพยัญชนะท้าย เช่น เมื่อจำคำว่า บ้านได้แล้ว ก็ให้ลองหาพยัญชนะอื่นมาเปลี่ยน "บ" บ้าง เช่น ก้าน ป้าน ร้าน ล้าน ค้าน

(2) การแจกลูกสะกดคำแบบนี้ ครูต้องฝึกโดยอ่านสระเสียงยาวก่อนสระเสียงสั้น นำคำที่มีความหมายมาฝึกเท่านั้น เปลี่ยนเฉพาะพยัญชนะต้นหรือท้ายเท่านั้น นำคำที่อ่านแล้วมาจัดทำเป็นแผนภูมิการอ่านให้เด็กเห็นชัดเจนด้วย

เทคนิคการฝึก (สอน) อ่านสะกดคำ

(1) ควรฝึกอ่านแจกลูกให้คล่องปาก ทั้งแบบจากหนังสือเรียน หรือที่ครูเขียนบนกระดาน หรือแบบเห็นคำจากบัตรคำ หรือแบบปากเปล่า (ไม่เห็นคำ)

(2) การแจกลูกสะกดคำต้องเป็นการออกเสียง มิใช่ฝึกการแยกตัวพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ ลงในตารางหรือช่องว่าง เพราะนั่นเป็นเพียงการจำแนกตัวอักษรที่เป็นส่วนประกอบของคำ

เคล็ดลับการฝึก (สอน) สะกดคำ

(1) การสอนอ่านสะกดคำ จะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อมกับการอ่าน

(2) ครูจะต้องให้อ่านสะกดคำ แล้วเขียนคำพร้อม ๆ กัน

(3) นำคำที่มีความหมายมาฝึกเท่านั้น

(4) เมื่อสะกดคำจนจำคำได้แล้ว ไม่ควรใช้วิธีการสะกดคำคำนั้น ๆ อีก

(5) การสอนสะกดคำเป็นแค่เครื่องมือในการสอนอ่านคำใหม่ ถ้ายังสอนแบบสะกดคำอีก จะทำให้นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ และอ่านได้ช้า

(6) วิธีการสอนการสะกดคำที่ถูกต้อง ถ้าสอนสะกดคำเพื่ออ่าน ต้องฝึกสะกดคำตามเสียง ถ้าสอนสะกดคำเพื่อเขียน ต้องฝึกสะกดคำตามรูป (ครูส่วนมากมักสอนให้สะกดคำตามรูปไม่ว่าทั้งอ่านและเขียน จึงทำให้นักเรียนอ่านหนังสือไม่ถูกเป็นจำนวนมาก)

(7) การสะกดคำจะทำได้เฉพาะคำที่เป็นคำไทยแท้ และมีตัวสะกดตรงตามรูปคำเท่านั้น

2) วิธีฝึก (สอน) สะกดคำตามรูปคำ และเสียง

(1) วิธีฝึกสะกดคำตาม "รูปคำ"

- กา สะกดว่า กอ - ออ - กอ
- คาง สะกดว่า คอ - ออ - งอ - คาง

(2) วิธีฝึกสะกดคำ "ตามเสียง" โดยสะกดแม่ ก กา ก่อน แล้วสะกดตามมาตราอื่น ๆ

- คาง สะกดว่า คอ - ออ - คอ - คอ - งอ - คาง
- ค้าง สะกดว่า คอ - ออ - คอ - คอ - งอ - คาง - คาง - โท - ค้าง

(จะเห็นชัดเจน ตอนฝึกสะกดคำตามเสียงอักษรนำ หรืออักษรควบ)

ขั้นตอนวิธีฝึกสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด

(1) ฝึกให้เห็นรูปคำ แล้วให้อ่านออกเสียงตามให้ถูกต้อง

(2) ฝึกจำรูปคำ และรู้ความหมายของคำ เพราะส่วนมากเป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศตัวสะกดบางคำบางครั้งไม่ตรงตามมาตราที่ออกเสียง

(3) รู้หลักการสะกดคำ เช่น แต่ละเสียง สามารถใช้ตัวอะไรสะกดตามแม่มาตรา นั้น ๆ ได้บ้าง

(4) คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา จะไม่สอนฝึกสะกดคำ แต่ใช้หลักการสังเกตรูปคำ จำคำให้ได้ โดยอ่านและเขียนบ่อย ๆ

กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยจึงเป็นประเด็นสำคัญที่มีผู้เสนอแนะแนวทางไว้ว่าที่ ฐาปณี สิทธิเลิศ (2557: ออนไลน์) เสนอกลยุทธ์การสอนอ่านไทย สำหรับแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นการนำเสนอขั้นตอนการสอนที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้รวดเร็วและสัมฤทธิ์ผลมีทั้งหมด 12 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 หลักการสอนพยัญชนะ ในระยะเริ่มต้นของการสอนอ่านไทย เด็กที่มีปัญหาเรื่องการอ่านจะไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพยัญชนะ ควรเริ่มสอนเพียง 28 ตัว (ไม่ควรเกิน 30 ตัว) โดยสอนคราวละ 1-2 ตัว เรียงลำดับจากพยัญชนะที่มีรูปไม่ซับซ้อน และตัวที่มีรูปร่างคล้ายกัน ควรสอน

ต่อเนื่องกัน เช่น เริ่มจาก ก, บ-ป, พ-ฟ, ท, ว, ร, ก- ฅ -ภ , อ- ฮ , ย, จ, ม, น - ฉ, ด- ต, ค-ศ, ล-ส, ข-ช, ซ-ซ, ผ-ฝ, ห

ขั้นตอนที่ 2 การสอนสะกดคำ โดยใช้หลักเชื่อมโยงความรู้ ก่อนการสอนสะกดคำ ควรให้เด็กออกเสียงเฉพาะเสียง โดยไม่ต้องออกชื่อของพยัญชนะ เช่น ตัว ต ฝึกออกเสียงเฉพาะ ตอ ไม่เรียก ตอเต่า และควรเริ่มด้วยการสอนคำที่ประสมด้วยสระตัวนั้น เช่น สระ อา ก็ควรสอนคำว่า ตา ให้เด็กใช้เป็นคำหลัก เพื่อให้เด็กสังเกตรูปร่าง ตำแหน่งการวางสระ และการออกเสียง

ขั้นตอนที่ 3 ฝึกสังเกตรูปร่างของสระ ปัญหาของเด็กที่อ่านไม่ออก บางครั้งเป็นเพราะจำรูปร่างสระไม่ได้ ทุกครั้งที่สอน สระ ต้องให้เด็กสังเกตรูปร่าง ลักษณะ เช่น ำ คล้ายไม้เท้า ุ คล้ายภูเขา และให้สังเกตสระที่คล้ายกัน เช่น อี, อี, อี

ขั้นตอนที่ 4 จัดเนื้อหาให้เหมาะสม เด็กที่มีปัญหาการอ่านไม่ควรจัดเนื้อหาให้มากเกินไป ควรจัดให้มีเพียง 1-2 ความคิดรวบยอดเท่านั้นในการสอนแต่ละครั้ง และควรจัดลำดับการสอนจากง่ายไปหายาก เช่น สอน ก ก่อน แ สอน แ ก่อน แ-ะ

ขั้นตอนที่ 5 จัดแบบฝึกอย่างเหมาะสมในการอ่านแต่ละเรื่อง ต้องจัดแบบฝึกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา เช่น สอนเรื่องสระ ก็ต้องทำแบบฝึกที่เป็นสระ อา

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นตอนการสอนอ่านสะกดคำ ควรปฏิบัติตามขั้นตอนตั้งแต่ สอนการสะกดคำเดี่ยว ๆ สอนการสะกดคำประสม โดยการปิดตัวหนังสือให้เหลือทีละตัว แล้วจึงอ่านรวมคำ และสอนการอ่านวลี หรือประโยคสั้น ๆ ที่เด็กคุ้นเคย เช่น ชื่อเพลง ชื่อละคร ชื่อรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนคุ้นเคย

ขั้นตอนที่ 7 สอนระดับเสียง คำเป็น คำตาย ง่าย ๆ

1) สอนให้รู้ว่า พยัญชนะไทย แบ่งออกเป็น 3 พวก สอนด้วยภาษาง่าย ๆ และควรทำแผนภูมิให้เห็นอย่างชัดเจน

2) สอนให้รู้ว่า คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นหรือสะกดด้วย แม่ กด แม่กก แม่กบ เป็นคำตาย ระดับเสียงของคำที่พยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง อักษรสูง จะออกเสียงเท่ากัน ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ จะออกเสียงสูง เช่น กด ปลด ขด หด ลด มด ถ้าคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว หรือสะกดด้วย แม่ กง แม่กม แม่กน แม่เกย แม่เกอว เป็นคำเป็น ระดับเสียงของคำที่พยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง อักษรต่ำ จะออกเสียงเท่ากัน ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงจะออกเสียงสูง เช่น ขาม หาม

ขั้นตอนที่ 8 การจัดลำดับการสอนอย่างเหมาะสม ควรจัดลำดับการสอน โดยเริ่มจากคำในแม่ ก กา ที่เป็นสระเสียงยาวที่มีรูปร่างไม่ซับซ้อน แล้วจึงสอนสระเสียงสั้น

ขั้นตอนที่ 9 หลักการสอนสระที่มีรูปร่างซับซ้อน โดยเริ่มจากการให้เด็กจำรูปร่างของสระนั้น ๆ อย่างละเอียด โดยให้หลักการจำ เช่น เ - กับ -า เป็นสระ เ - า, เอ็ - อ เรียกร สระเอื้อ, เ - ย เรียกร สระเอื้อย

ขั้นตอนที่ 10 การสอนสระเปลี่ยนรูป สระ เออ เมื่อ มี ย สะกด จะตัดตัว อ ออก เช่น กอ - เออ - ยอ เป็น เกย สระ อะ เมื่อมีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูป เป็น ั เช่น จอ - อะ - ดอ เป็น จัด

ขั้นตอนที่ 11 หลักการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการอ่านสะกดคำ คำที่ใช้ในการทำแบบทดสอบต้องเป็นคำที่ไม่คุ้นตา เพื่อกันเด็กจำคำ แบบทดสอบต้องครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่านคำพื้นฐานทั้งหมด แบบทดสอบต้องชี้วัดปัญหาอย่างชัดเจนว่า เด็กอ่านไม่ได้ เพราะไม่เข้าใจเรื่องใด เช่น จะวัดความสามารถในการอ่านที่ประสมด้วยสระ เ - ก็ควรเลือกคำที่ประสมสระ เ - ในแม่ ก กา แต่ไม่ควรเลือกใช้คำที่มีตัวสะกดด้วย เพราะเราจะไม่สามารถ ทราบได้ว่าเด็กไม่เข้าใจเรื่องสระหรือเรื่องตัวสะกด ควรเลี่ยงตัวอักษรที่มีรูปหรือเสียงคล้ายกับตัวอื่น เช่น พ - ฟ , ผ - ฝ ควรจัดลำดับข้อของแบบทดสอบให้มีลักษณะเป็นคู่ขนานกับการจัดลำดับก่อน - หลัง ของการสอน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในขั้นตอนการสอนว่า เด็กควรได้รับการซ่อมเสริมในเรื่องใด นอกจากนี้ ก่อนจะวัดความสามารถในการอ่านคำ ควรทำการวัดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพยัญชนะ โดยใช้รายการพยัญชนะที่ไม่เรียงลำดับ เพื่อป้องกันการตอบโดยอาศัยการท่องจำ

ขั้นตอนที่ 12 บทสรุป การอ่านได้เป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่โลกของการเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย (2558: 60-62) ได้เสนอแนวทางการสอนสะกดคำไว้ว่า

- 1) ในระดับประถมศึกษาควรสอนอ่านสะกดคำทุกครั้งที่นักเรียนเรียนคำใหม่เป็นพื้นฐาน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน ต้องสอนอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของนักเรียน
- 2) ควรเน้นเรื่องการอ่านออกเสียงแบบแจกลูกและแบบสะกดคำ ในระยะเริ่มเรียนอ่านคำ แล้วฝึกอ่านออกเสียงโดยไม่ต้องอ่านแบบแจกลูก แบบสะกดคำ จนสามารถอ่านได้คล่องและอ่านในใจได้ต่อไป
- 3) อ่านแบบแจกลูกต่างจากอ่านแบบสะกดคำ แต่ต่อเนื่องกันได้ การอ่านแบบแจกลูกเป็นการฝึกให้อ่านคำที่มีส่วนประกอบส่วนใหญ่อย่างเดียวกัน มีเพียงส่วนเดียวที่แตกต่างกัน เช่น ต่างกันที่พยัญชนะต้น ตัวสะกด หรือสระเท่านั้น เพื่อให้อ่านแม่นยำขึ้น

4) ควรสอนอ่านจากง่ายไปยาก คือสอนคำที่เป็นตัวสะกดในมาตรา แม่ ก กา คำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา ไม่ตรงมาตรา ตามลำดับ และต่อด้วยคำที่มีลักษณะซับซ้อน เช่น คำที่มีอักษรนำ คำที่มีตัวการันต์

5) ควรนำคำที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน หรือคำที่เป็นชื่อสถานที่ หมู่บ้าน ตำบลในท้องถิ่นมาให้นักเรียนฝึกอ่าน เบื้องต้นให้อ่านตามความสนใจ แล้วจึงแยกตามลำดับความยากง่ายของโครงสร้างทางภาษา

6) ควรนำสื่อที่หาง่าย หรือประยุกต์ใช้ของที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ให้เด็กตัดคำที่สนใจและอยากอ่าน รวบรวมไว้ประกอบเป็นภาพหรือสิ่งของต่าง ๆ ตามแต่จะออกแบบ แล้วจึงแนะนำสอนให้เด็กแยกคำตั้งแต่ไม่มีตัวสะกด ไปจนมีตัวสะกดแม่ต่าง ๆ และคำที่ยากซับซ้อนตามลำดับ

ดังนั้น การสอนอ่านสะกดคำจึงมีหลากหลายวิธี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ครูควรเตรียมเนื้อหา รูปแบบกิจกรรม เลือกวิธีการที่เหมาะสมกับพัฒนาการความพร้อมของนักเรียน บริบทสภาพสังคมแวดล้อม และปัจจัยความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยกระตุ้น เอาใจใส่ และให้เวลาในการฝึกฝนและทบทวนการอ่านสะกดคำอย่างต่อเนื่อง

เมื่อนักเรียนไทยระดับประถมศึกษามีปัญหาในการอ่านสะกดคำภาษาไทยดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้นักวิชาการสนใจศึกษาวิจัยวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่ช่วยสอนอ่านสะกดคำ เช่น ศิริรัตน์ เกิดแก้ว (2553) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำตามมาตรฐานตัวสะกดไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเขาย้อยไพบุลย์อุบลัมภ์ โดยใช้วิธีการสอนแบบเอกซ์พลิชิตเปรียบเทียบกับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเอกซ์-พลิชิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น นอกจากนั้น รัตนภรณ์ ไชยทน ศุภวรรณ เล็กวิไล และบรรเจอดพร สู่แสนสุข (2557) ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน แบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ และแบบสอบถามวัดความสนใจต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ความสนใจต่อการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียนอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยดังกล่าวมาทำให้เห็นว่าวิธีการสอนมีความสำคัญมากในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยเพราะมีผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านสะกดคำโดยตรง

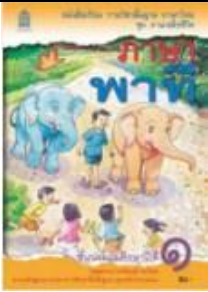

ดังนั้น กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านสะกดคำภาษาไทยจึงหมายถึง การที่ครูสอนภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาเตรียมกิจกรรม เนื้อหา เวลาที่ใช้ในการฝึกฝนสอนอ่านสะกดคำ วิธีการสอนสะกดคำภาษาไทยที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเหมาะสมกับนักเรียน การกระตุ้นให้นักเรียนฝึกอ่านสะกดคำ และความต่อเนื่องของกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการอ่าน

2.3 สื่อการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา

สื่อการสอนภาษาไทย อาจเป็นได้ทั้งแบบเรียนและวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนแบ่งได้เป็นสื่อประเภทตีพิมพ์ เช่น ตำรา แบบเรียน สื่อประเภทวัสดุ เช่น ของจริง ของจำลอง รูปภาพ บัตรคำ แผนภูมิ แผนที่ หนังสือ ฯลฯ สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ ฯลฯ และสื่อประเภทวิธีการ ได้แก่ กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้น ทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การขีดหุ่นการศึกษาออกสถานที่ ฯลฯ เนื่องจากสื่อมีหลายประเภท ผู้สอนจึงต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของบทเรียน ลักษณะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ (ทิดานันท์ มลิทอง, 2543)

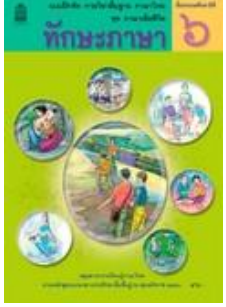
2.3.1 แบบเรียนภาษาไทย

แบบเรียนภาษาไทยระดับประถมศึกษามีทั้งแบบเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแบบเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน โดยขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสถานศึกษากำหนดเองว่าจะเลือกใช้แบบเรียนภาษาไทยจากหน่วยงานใด แต่พบว่าส่วนใหญ่มักเลือกใช้แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: ออนไลน์) ดังนี้

	<p>1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทิ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p>		<p>2. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p>
---	---	--	--

	<p>3. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา เล่ม 1 รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p>		<p>4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา เล่ม 2 รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1</p>
	<p>5. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2</p>		<p>6. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2</p>
	<p>7. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา เล่ม 2 รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2</p>		<p>8. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3</p>
	<p>9. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3</p>		<p>10. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา เล่ม 3 รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3</p>

	<p>11. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4</p>		<p>12. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4</p>
	<p>13. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา เล่ม 4 รายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4</p>		<p>14. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</p>
	<p>15. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ รายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</p>		<p>16. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา เล่ม 5 รายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</p>
	<p>17. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</p>		<p>18. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</p>

	<p>19. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะ ภาษา เล่ม 6 รายวิชา พื้นฐานกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</p>		
---	---	--	--

การเลือกแบบเรียนของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษานั้น มักใช้แบบเรียนกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก และหาแบบเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนหรือจัดทำเองเสริมให้นักเรียน ในประเด็นการเลือกแบบเรียนของครูได้มีผู้ศึกษาไว้คือ สาณูรักษ์ ฟองวาริน (2553) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ผลของการเลือกหนังสือเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม” สรุปผลการวิจัยได้ตามประเด็นต่อไปนี้

กระบวนการเลือกหนังสือเรียนที่พึงประสงค์ ครูมีความคาดหวังว่า (1) ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือ (2) การวิเคราะห์หนังสือเรียนที่มีอยู่ในห้องตลาด (3) การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียน (4) การวิพากษ์หนังสือเรียน (5) การกำหนดเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียน (6) การตัดสินใจเลือกหนังสือเรียน และ (7) การทบทวนหนังสือเรียน การวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการเลือกหนังสือเรียนที่ครูพึงประสงค์ตามตัวแปรภูมิหลังเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างครู พบว่า มีความแตกต่างกันตามตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษาซึ่งกลุ่มตัวอย่างครูที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกจะมีกระบวนการเลือกหนังสือเรียนที่คาดหวังสูงกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอื่น ๆ และตัวแปรสังกัดโดยกลุ่มตัวอย่างครูที่สังกัด สกอ.จะมีกระบวนการเลือกหนังสือเรียนที่คาดหวังสูงกว่าครูทุกสังกัด

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการเลือกหนังสือเรียนของโรงเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเลือกหนังสือเรียน หน่วยงานต้นสังกัดของ สพฐ. มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกหนังสือเรียนสูงกว่าหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกหนังสือเรียน สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในสังกัด สข. และ กทม. ครูในโรงเรียนสังกัด สข. จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกหนังสือเรียนสูงกว่าครูในสังกัดอื่น ๆ และผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัด สข. จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกหนังสือเรียนสูงกว่าผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ

กระบวนการเลือกหนังสือเรียนมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ 7 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์หลักสูตร (2) การวิเคราะห์หนังสือเรียนที่มีอยู่ในท้องตลาด (3) การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียน (4) การวิพากษ์หนังสือเรียน (5) การกำหนดเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียน (6) การตัดสินใจเลือกหนังสือเรียน และ (7) การทบทวนหนังสือเรียน โดยจากผลการประเมินและการจัดลำดับความสำคัญเพื่อพัฒนากระบวนการเลือกหนังสือเรียน พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทุกด้าน โดยกระบวนการเลือกหนังสือเรียนที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนสามอันดับแรกคือ (1) ด้านการวิพากษ์หนังสือเรียน รองลงมาคือ (2) ด้านการวิเคราะห์หนังสือเรียนที่มีอยู่ในท้องตลาด (3) ด้านการวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียน มีความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาเท่ากับ ด้านการทบทวนหนังสือเรียน

ลักษณะของหนังสือเรียนที่กำหนดให้ใช้ จากการจัดสนทนากลุ่ม ในประเด็นลักษณะของหนังสือเรียนที่กำหนดให้ใช้ พบว่า ส่วนมากที่โรงเรียนกำหนดให้ใช้โดยรวมแล้วครูยอมรับว่ามีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับหนึ่ง แต่ด้านการนำเสนอเนื้อหาไม่สอดคล้องกับผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมในบางบทเรียนไม่สามารถใช้จัดการเรียนรู้ได้ หนังสือเรียนบางเล่มครอบคลุมตามหลักสูตร แต่ครูมีความเห็นว่ายังไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการสอน ตลอดจนการจัดวางลำดับเนื้อหาความยากง่ายไม่เป็นระบบ

พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ครูส่วนใหญ่จัดทำเอกสารประกอบการเรียนขึ้นมาเพิ่มเป็นจำนวนมาก เนื่องจากส่วนเนื้อหาที่ขาดหายไปจากหนังสือเรียน เนื้อหาจากหนังสือเรียนบางส่วนครูนำมาเป็นเครื่องมือช่วยในการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยจัดแบ่งเป็นสองระดับคือ ระดับการทบทวนและวัดประเมินหลังจากเสร็จสิ้นการสอนในบทเรียน และระดับการออกข้อสอบเพื่อให้เป็นมาตรฐานอันหนึ่งอันเดียวกันในชั้นเรียน โดยครูมีความเชื่อว่าสามารถวัดประเมินผลผู้เรียนได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในหนังสือเรียน โดยกิจกรรมบางประเภทในหนังสือเรียนครูยังมีความเห็นว่าไม่สามารถนำมาจัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้ทั้งหมด ซึ่งครูส่วนมากจะนำมาเป็นตัวอย่างหรือโครงร่างเพื่อปรับประยุกต์ให้เข้ากับชั้นเรียนที่ครูสอน ครูยังใช้หนังสือเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าเพิ่มเติม และการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ส่วนการวางแผนการสอนครูได้ใช้หนังสือเรียนหลายเล่ม โดยครูส่วนมากจะลงทุนซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์ที่ตนเองชื่นชอบเก็บไว้เพื่อเตรียมการสอน ในประเด็นความพึงพอใจของครูต่อหนังสือเรียน พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในระดับหนึ่ง คุณภาพของการพิมพ์เป็นที่ยอมรับของครู ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาของหนังสือเรียนด้วยตนเองได้ และหนังสือเรียนไม่ได้ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครู

2.3.2 ประโยชน์ของสื่อการสอน

สื่อการสอนให้ประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1) สื่อกับผู้เรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยาก ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ในระยะเวลาสั้น กระตุ้นและสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่เบื่อหน่ายการเรียน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดี ในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอน และช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการ จัดให้มีการใช้สื่อในการเรียนการสอนรายบุคคล

2) สื่อกับผู้สอน การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน ช่วยให้บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหาเพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง และยังกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุ ใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น (ทิดานันท์ มลิทอง, 2543)

อย่างไรก็ตาม สื่อการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้สอนจึงควรที่จะได้ศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อการสอน ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวเนื่องกับสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจนการผลิตและการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.3.3 หลักการเตรียมสื่อการสอน

ในการเตรียมสื่อการสอน ผู้สอนควรมีหลักการ ดังนี้

หลักการเลือกใช้สื่อการสอน

ในการเลือกใช้สื่อการสอน ผู้สอนควรได้กำหนดจุดประสงค์การสอนเสียก่อน เพื่อเป็นเครื่องชี้นำในการเลือกใช้สื่อการสอน และควรมีหลักการในการเลือกใช้สื่อการสอน ดังนี้

(1) เลือกใช้สื่อการสอนที่สัมพันธ์กับบทเรียนและตรงเป้าหมายกับเรื่องที่จะสอน ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการจะสอนแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศไทย ก็ต้องเลือกใช้แผนที่ประเทศไทยที่แสดงอาณาบริเวณที่ปลูกข้าว ไม่ใช่ใช้แผนที่ประเทศไทยแบบทั่วไป ๆ ไป เป็นต้น

(2) เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่จะให้ผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ดีเป็นลำดับขั้นตอน

(3) เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน

- (4) สื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากเกินไป
- (5) ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง
- (6) มีราคาไม่แพงจนเกินไป หรือถ้าจะผลิตเอง ควรคุ้มกับเวลาและการลงทุน
- (7) พิจารณาเลือกสื่อในปริมาณที่พอเหมาะที่จะใช้ประกอบในการสอนอย่างแท้จริง ไม่มากจนเกินไปจนทำให้การเรียนการสอนส่วนอื่นบกพร่อง หรือเหลือใช้ในแต่ละชั่วโมงเรียน
- (8) เลือกสื่อการสอนที่ไม่เป็นอันตรายแก่ผู้เรียน
- (9) เลือกใช้สื่อการสอนที่มีสีสันดึงดูดความสนใจผู้เรียน ควรใช้สีที่เย็นตาและสดใส
- (10) เลือกใช้สื่อที่มีขนาดถูกต้องตามหลักเกณฑ์ เช่น บัตรคำควรมีตัวอักษรสูงประมาณ $1/5$ นิ้ว ความหนาของตัวอักษรประมาณ $1/8$ นิ้ว และเขียนด้วยหมึกที่มีสีชัดเจน สีที่ควรใช้คือสีเขียว น้ำเงินบนกระดาษสีขาว จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ส่วนรูปแบบของตัวอักษรควรเป็นแบบที่อ่านง่าย มีหัวตัวอักษรชัดเจน หัวไม่ทึบเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน
- (11) ควรเลือกใช้สื่อที่แปลกไปจากสิ่งที่คุณเคยเห็นจำเจแล้ว หรือเลือก ใช้สื่อที่สามารถเคลื่อนไหวได้ (Movement) จะช่วยเร้าความสนใจผู้เรียนได้ดีเป็นพิเศษ

ขั้นตอนในการใช้สื่อการสอน

การใช้สื่อการสอนนั้นอาจจะใช้เฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอน หรือจะใช้ในทุกขั้นตอนก็ได้ ดังนี้

- (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาที่กำลังจะเรียนนั้น สื่อที่ใช้ในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่แสดงเนื้อหากว้าง ๆ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในครั้งก่อน ยังมีใช้สื่อที่เน้นเนื้อหาเจาะลึกอย่างแท้จริง อาจเป็นสื่อที่เป็นแนวปัญหา หรือเพื่อให้ผู้เรียนได้คิด และควรเป็นสื่อที่ง่ายต่อการนำเสนอในระยะเวลาอันสั้น เช่น ภาพ บัตรคำ หรือบัตรปัญหา
- (2) ชี้นำดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นสำคัญในการเรียนเพราะเป็นขั้นที่จะให้ความรู้เนื้อหาอย่างละเอียด เพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและวิธีการสอน หรืออาจจะใช้สื่อประสมก็ได้ ต้องมีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การใช้สื่อในขั้นนี้จะต้องให้ผู้เรียนได้รับความรู้นั้นอย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจน เช่น แผนภูมิ ภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นโปร่งใส วิดิทัศน์ หรือชุดการเรียน
- (3) ชี้นำวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองนำความรู้ด้านทฤษฎี หรือหลักการที่เรียนมาแล้วไปใช้แก้ปัญหาในขั้นฝึกหัดโดยลงมือปฏิบัติเอง

สื่อในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่เป็นประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนได้ขบคิด โดยผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อเองมากที่สุด เช่น สมุดแบบฝึกหัด บัตรปัญหา แถบบันทึกเสียง หรือชุดการเรียนรายบุคคล

(4) ขั้นสรุปบทเรียน เป็นขั้นสุดท้ายจะย้ำเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรใช้ระยะเวลาสั้น สื่อที่ใช้สรุปจึงควรครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญทั้งหมดโดยย่อและใช้เวลาน้อย (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2545)

สื่อการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย ทำให้นักวิชาการสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทยของนักเรียน ทั้งการศึกษาโดยการใช้แบบฝึกและแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เช่น งานวิจัยของวิสัยามน มิ่งระหงษ์ (2553) เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะทางการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลหลังการใช้แบบฝึกมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจันทร์เพ็ญ กุกุดเรือ (2552) ศึกษาเรื่องการส่งเสริมทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 คน โดยใช้แบบฝึกอ่านและการเสริมแรงทางบวก ที่เป็นแบบทดสอบฝึกทักษะการพัฒนาการอ่านสะกดคำในเนื้อหาวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนทั้ง 5 คนมีพัฒนาการด้านการอ่านดีขึ้นสามารถอ่านสะกดคำได้มากขึ้น อ่านหนังสือได้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับแต่ก่อน และเกิดความมั่นใจในการอ่านออกเสียงของตนมากยิ่งขึ้น และให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า นักเรียนควรได้รับการส่งเสริม หรือได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างต่อเนื่อง นักเรียนที่มีข้อบกพร่อง หรือมีคะแนนความก้าวหน้าช้าต้องใช้เวลาในการฝึกเพิ่มขึ้นและต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านในระดับที่สูงขึ้น นำแนวทางในพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนไปใช้กับนักเรียนคนอื่น ๆ ที่มีปัญหาคล้ายกัน

จากผลการวิจัยโดยการใช้แบบฝึกการอ่านสะกดคำดังกล่าวที่พบว่าช่วยให้ผลการอ่านของนักเรียนสูงขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการอ่านสะกดคำอาจแก้ไขโดยการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งล้วนมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคมชุมชน สื่อการสอนที่ดีควรเริ่มจากการเลือกใช้แบบเรียนหรือสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสม โดยวิเคราะห์ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนก่อน เพื่อให้สื่อที่ใช้นั้นสอดคล้องกับลักษณะสภาพผู้เรียน ประกอบกับต้องวิเคราะห์ความเหมาะสมกับเนื้อหา

ระดับความยากง่ายตามวัยผู้เรียน นอกจากนั้น ควรมีขั้นตอนผลิตสื่อที่ไม่ใช้เวลามาก ราคาไม่แพง ใช้ง่าย และไม่ซับซ้อนเกินไป จนสร้างปัญหาให้กับทั้งผู้เรียนและผู้สอน

ดังนั้น สื่อการสอนในงานวิจัยนี้จึงหมายถึง แบบเรียน แบบฝึก ชุดการสอน สื่ออุปกรณ์การสอน วิจัยในชั้นเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการติดตามประเมินผลการใช้สื่อ

2.4 ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทั่วไปและเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ดังเช่นที่ จีรัรักษ์ จีรวินบูลย์ (2546: 3-6) อธิบายไว้ดังนี้

1) กระบวนการเรียนรู้ปกติ เป็นกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กทั่วไป แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นการนำเข้าสู่ข้อมูล (Input) คือ กระบวนการบันทึกข้อมูลที่ได้รับจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ลงไว้ในสมอง ซึ่งประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ และความพร้อมอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของเด็ก เช่น ความพร้อมของสมอง วุฒิภาวะ (2) ขั้นการบูรณาการข้อมูล (Integration) คือ กระบวนการจัดกระทำข้อมูลที่ได้รับมาเพื่อหาทางแก้ปัญหา แบ่งย่อยได้เป็น การแปลความหมายเมื่อเด็กพบปัญหาต้องหาวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้ประสบการณ์เดิม การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ จากนั้นจึงเป็นการแผ่กระจายโดยนำความรู้เดิม ประสบการณ์เดิมไปสัมพันธ์กับปัญหา เพื่อหาทางแก้ปัญหา การเก็บความรู้ประสบการณ์ วิธีการแก้ปัญหา ไว้ใช้ในครั้งต่อไป และการระลึกได้คือนำความรู้ที่เก็บไว้มาใช้ได้ (3) ขั้นผลผลิต (Output) คือ การแสดงออกของเด็กที่ได้เลือกวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (4) ขั้นประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินผลสิ่งที่ได้รับมาว่าถูกต้องพึงพอใจเพียงใด เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

2) กระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อยู่ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การรับข้อมูลจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ หากเด็กมีความผิดปกติในการรับข้อมูล จะทำให้การเรียนรู้ผิดเพี้ยนไปได้ (2) การแปลความข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูล เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อาจมีความยากลำบากในการจัดเก็บ การเรียงลำดับข้อมูล และมีปัญหาเรื่องการจำ (3) ความจำและการดึงข้อมูลมาใช้ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักมีความบกพร่องเรื่องความจำ โดยเฉพาะความจำระยะสั้นทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลและดึงมาใช้ได้ ดังนั้น ผู้ปกครองหรือครูจะต้องสอนและให้เด็กทบทวนบ่อย ๆ หรือทำซ้ำ ๆ มากกว่าเด็กทั่วไป หรือสร้างแรงจูงใจให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กได้เก็บข้อมูลไว้ในเวลาที่ยาวนานขึ้นและสามารถดึงออกมาใช้ได้เมื่อต้องการ (4) การนำข้อมูลมาใช้ในการรูปแบบของภาษา เป็นขั้นตอนการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการใช้ภาษาบางคนอาจพูดซ้ำ ไม่ชัด จำคำศัพท์ได้จำกัด (5) การเคลื่อนไหวและ

การประสานสัมพันธ์ มีปัญหาทางการเคลื่อนไหว การเขียนหนังสือ คือ เขียนซ้ำ ไม่ตรงบรรทัด ขนาดตัวอักษรไม่เท่ากัน

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจึงควรคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงระดับขั้นในการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย ดังที่ ชลธิชา สุดมข (2552: 3-7) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy) ว่าแบ่งการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็น 6 ระดับ คือ

1) การเรียนรู้ที่เกิดจากการจำ (Knowledge) แบ่งเป็นการเรียนรู้เฉพาะเรื่องเฉพาะอย่างที่เป็นข้อมูลส่วนย่อย การเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีทางและวิธีดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเรียนรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวคิดและโครงสร้าง นักการศึกษาหลายคนปฏิเสธการสอนภาษาโดยใช้ความจำ แต่แท้จริงแล้วความจำเป็นพื้นฐานขั้นต้นของกระบวนการการเรียนรู้ของมนุษย์ หากจำได้จะนำไปใช้ได้ การท่องจำอาจเป็นเพียงวิธีเบื้องต้นที่จะช่วยให้เด็กมีคลังข้อมูล (Corpus) อยู่ในสมองสำหรับนำไปใช้ การสอนภาษาแม่จะได้เปรียบการสอนภาษาที่ 2 หรือภาษาที่ 3 ตรงที่เด็กจะมีคลังข้อมูลคำศัพท์และไวยากรณ์อยู่บ้างแล้ว แต่เป็นข้อมูลที่ยังไม่จัดระเบียบ และมีการใช้แบบลองผิดลองถูกอยู่ตลอดเวลา การวางแผนการสอนภาษาแม่จึงควรเน้นที่การจัดระเบียบข้อมูลคำศัพท์ให้เข้าหมวดหมู่ และวางหลักการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

2) การเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ (Comprehend) จากการแปลความ ตีความหมาย และขยายความเตรียมสำหรับการนำไปใช้

3) การเรียนรู้ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ (Application) เป็นการเรียนรู้ที่จะนำสาระสำคัญไปใช้ในสถานการณ์จริง จำเป็นต้องมีกิจกรรมเข้ามาช่วย

4) การเรียนรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวิเคราะห์ส่วนประกอบ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ

5) การเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเคราะห์ (Synthesis) โดยเรียนรู้จากการสังเคราะห์ข้อความแผนงาน และความสัมพันธ์

6) การเรียนรู้ที่เกิดจากการประเมินค่า (Evaluation) เป็นการเรียนรู้จากการตัดสินคุณค่าของเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์และวิธีการ โดยอาศัยข้อเท็จจริง เป็นการเรียนรู้จากมุมมองผู้อื่นหรือจากเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้เห็นจุดอ่อนและจุดแข็งของสิ่งที่เรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในระดับประถมศึกษาตามกระบวนการเรียนรู้ยังมีสิ่งที่น่าสนใจมาพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนดังที่ จีรัลักษ์ณ์ จีรวินบูลย์ (2546: 12-13, 66-67) กล่าวไว้ดังนี้

1) ก่อนที่จะสอนทักษะใหม่อื่น ๆ ต้องแน่ใจว่าเด็กรู้จักและจำตัวอักษรได้อย่างแม่นยำแล้ว ในการให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาสาระบางเรื่อง ควรพิจารณาว่าเนื้อหาที่จะให้เด็กเรียนไม่มากเกินไปกว่าความสามารถจะรับได้สำหรับการเรียนแต่ละครั้ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ควรเน้นการแข่งขัน เพราะจะทำให้เด็กรีบและเรียงลำดับตัวอักษรไม่ถูกต้อง ครูควรสรุปเพื่อทบทวนบทเรียนและทักษะที่ได้เรียนในวันนั้น ๆ ทุกครั้งก่อนเลิกเรียนในแต่ละวัน ควรอธิบายถึงผลงานของเด็กว่ามีส่วนใดถูกหรือผิดอย่างไร ควรแก้ไขอย่างไร

2) ควรสังเกตการให้ความร่วมมือของนักเรียนในการทำกิจกรรม โดยสังเกตและสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่อาจส่งผลต่อความสนใจและความสามารถในการเรียนของเด็ก การสังเกตข้อมูลเป็นรายบุคคลอย่างละเอียดจึงสำคัญอย่างยิ่ง

3) การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรจัดให้ดูสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ น่าไว้วางใจไม่มีตึบหรือคู๊บบ มีสื่อกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ และอยู่ท่ามกลางแหล่งวิชาการ คือ เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งที่เหมาะสมได้จากสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏอยู่รอบตัวเอง

4) การส่งเสริมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เด็กวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่ถูกกระตุ้นให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายหากเด็กรู้สึกประทับใจสิ่งใดมักฝังใจและจดจำเรื่องราวประสบการณ์นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนประทับใจ อาจทำโดยกำหนดกิจกรรมในความสนใจของเด็ก ความพร้อมของสื่ออุปกรณ์ การใช้สื่อที่ทันสมัย ให้การเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง ครูอาจให้คำชมเชย ให้เพื่อน ๆ ปรบมือ ยิ้มให้ หรือเขียนชื่อนักเรียนไว้ในป้ายนักเรียนที่น่ายกย่อง

5) การประเมินผลการเรียนของเด็ก ควรประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง ประเมินระยะสั้น ๆ ซึ่งต้องทำบ่อย ๆ และไม่让孩子ทราบว่ากำลังถูกประเมิน นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ควรแจ้งผลความก้าวหน้าในการเรียนให้เด็กแต่ละคนทราบ รวมทั้งให้กำลังใจโดยทำให้เด็กยอมรับตนเอง และไม่รู้สึกน้อยใจหากพัฒนาการในการเรียนเกิดขึ้นช้ามาก

นอกจากนั้น การสอนอ่านสะกดคำในระดับประถมศึกษายังต้องคำนึงถึงระดับอายุพัฒนาการของนักเรียนด้วย ดังที่ ปีตินันท์ สุทธสาร เสนอแนะแนวทางไว้ว่า การสอนอ่านเขียนในระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1-2 ควรเน้นการสอนแบบอ่านสะกดและแจกลูกทุกสระ เพื่อให้เด็กอ่านออก แต่ถ้าระดับที่โตขึ้นเช่น ประถมศึกษาปีที่ 3-6 เด็กจะเจอคำที่ยากขึ้น ครูจึงสอนแบบเขียนสะกดคำ เช่น คำว่าบริสุทธิ์ จะสอนแบบเขียนสะกดคำว่า บอ-ไปไม้ รอ-เรือ สระอิ สอ-เสือ สระอุ ทอ-ทหาร ธอ-ธง สระอิ การ์นด์ เพื่อให้เด็กเขียน

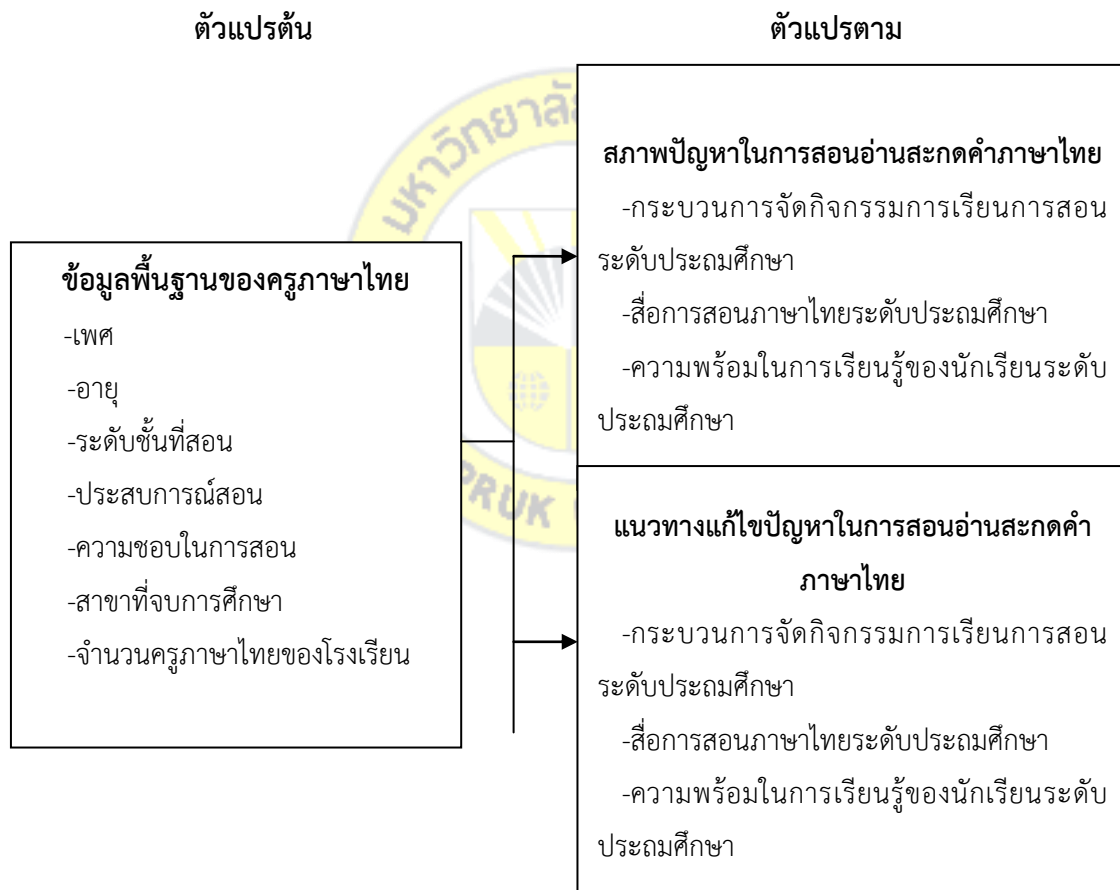
สะกดได้ถูกต้อง จึงอยากให้ครูสอนตามแบบเรียนภาษาพาทีของกระทรวงศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เพราะผู้ที่ทำแบบเรียนไม่ใช่คนเดียวจะคิดขึ้นมา แต่ผ่านคณะกรรมการหลายท่านที่มีความรู้ด้านภาษา ถ้าครูสอนตามนี้และฝึกฝนเด็กอย่างต่อเนื่องจะไม่เกิดปัญหาเด็กอ่านไม่ออก (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557: ออนไลน์) ในขณะที่เดียวกันการส่งเสริมให้รักการอ่านก็เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงควบคู่ไปด้วย เพราะหากนักเรียนไม่รักการอ่าน ย่อมไม่อยากฝึกฝนทักษะการอ่านของตนเอง ดังเช่น ทองดี ดวงรัตน์ (2553) ศึกษาความพร้อมในการส่งเสริมการอ่านภาษาไทยของโรงเรียนปริยัติรังสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี ใน 5 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านนักเรียน พบว่ามีความพร้อมในภาพรวมและรายด้านในระดับมาก ส่วนการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน ด้านผู้บริหารพบว่ายังมีนโยบายการสนับสนุนงบประมาณที่ไม่ครอบคลุม จึงควรมีนโยบายสนับสนุนให้ครอบคลุมต่อเนื่อง ด้านบุคลากรพบปัญหาคือ ครูมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาในการเตรียมพร้อมจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน ครูจึงควรวางแผนเวลาให้ดี ด้านวัสดุอุปกรณ์พบว่าห้องสมุดยังมีขนาดเล็กไม่เพียงพอ จึงควรมีการขยายห้องสมุดด้านการจัดการเรียนการสอน นักเรียนกลุ่มอ่อนยังไม่สนใจการอ่าน ครูจึงต้องเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากขึ้น และด้านนักเรียน พบว่านักเรียนกลุ่มอ่อนยังไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม โรงเรียนจึงควรมีมาตรการให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และต้องให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการฝึกอ่านด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นมีประเด็นที่สำคัญคือ เมื่อเด็กทั่วไปและเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้รับข้อมูลแล้วต้องมีการบูรณาการข้อมูล โดยนำความรู้ประสบการณ์เดิมที่เคยเรียนมาใช้ประโยชน์ และหาทางแก้ปัญหานั้นนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงต่อไปให้ดีขึ้น ครูจึงควรฝึกฝนทักษะการอ่านสะกดคำอย่างต่อเนื่อง เน้นย้ำเรื่องสำคัญ เช่น ตัวอักษรหรือวิธีการประสมคำ เพื่อให้เด็กสามารถจดจำความรู้เดิมได้ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นมาก เพราะหากเด็กไม่สามารถจดจำสิ่งที่เคยเรียนได้ ย่อมไม่สามารถต่อยอดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ใหม่และไม่มีข้อมูลที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้เรื่องใหม่ได้ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามกระบวนการเรียนรู้ ควรเน้นวิธีการสอนแบบบูรณาการ ผสมผสานเชื่อมโยงทักษะการพูด การอ่าน การฟัง การเขียน เข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องเป็นระบบ ทั้งสาระและกิจกรรมการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับวัยผู้เรียน โดยใช้หลักภาษาเป็นสื่อประสานทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ด้วยเหตุนี้ ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน ซึ่งได้แก่การจดจำอักษรไทย และพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนด้านการให้ความสำคัญกับการอ่าน ความชอบ สมาธิ และความตั้งใจในการอ่าน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคิดว่ายังมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาถึงสภาพลักษณะปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาเรื่องการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจากครูที่สอนโดยตรง ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพลักษณะปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการสอนอ่านสะกดคำตามความเห็นของครูภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนและบริบทของชุมชนในลำดับต่อไป

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสอนสะกดคำภาษาไทยของครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยได้สร้างแบบฝึก บทเรียนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ประชากรในงานวิจัย คือ ครูภาษาไทยที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 คน จาก 23 โรงเรียน ตามรายชื่อโรงเรียนที่ปรากฏในฐานข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา ของกลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558: ออนไลน์) ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ที่	โรงเรียน	จำนวนครูสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา
1	โรงเรียนน่วมประสงศ์วิทยา	4
2	โรงเรียนมหาสวัสดิ์ (ราษฎร์บำรุง)	5
3	โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดส้มเกลี้ยง	6
4	โรงเรียนเทศบาลปลายบางโค่นอนราษฎร์บำรุง	6
5	โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดอุบลนาราม	6
6	โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดสุนทรธรรมิการาม	6
7	โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต)	5
8	โรงเรียนวัดใหม่ผดุงเขต	4

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวนครูสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา
9	โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดสิงห์ (แจ่มขึ้นวิทยาคม)	3
10	โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดโบสถ์ นนทบุรี	4
11	โรงเรียนวัดของพลู (วิจิตรราชประชานุสรณ์)	4
12	โรงเรียนวัดบางขนุน	2
13	โรงเรียนวัดชลอ	5
14	โรงเรียนวัดสำโรง (หิรัญราชภูร์ภักดีวิทยา)	4
15	โรงเรียนวัดเชิงกระปือ	6
16	โรงเรียนวัดลุ่ม	4
17	โรงเรียนวัดจันทร์ (ผาดไสวประชาอุทิศ)	5
18	โรงเรียนวัดบางอ้อยช้าง (นันทศรีวิบูลย์บำรุง)	4
19	โรงเรียนวัดรวก (พร้อมพิทยาคาร)	2
20	โรงเรียนวัดสนามนอก	3
21	โรงเรียนชุมชนวัดบางไกรใน	4
22	โรงเรียนวัดบางไกรนอก (แย้มพร้อมอุปลัมภ์)	6
23	โรงเรียนวัดสัก	2
รวม		100

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสำรวจจำนวนบุคลากรครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยจากทางโรงเรียน เมื่อเดือนมีนาคม 2560

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา และจำนวนครูภาษาไทยในโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับลักษณะปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำของครูภาษาไทย ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำของครูภาษาไทย ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 29 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามประเภทคำถามปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 1 ข้อ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านสะกดคำภาษาไทย ตั้งแต่ความหมายของการอ่านสะกดคำ วิธีการสอนอ่านสะกดคำ การอ่านสะกดคำที่ดี สื่อการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา และงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในระดับประถมศึกษา รวมทั้งสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นจากครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อกำหนดประเด็นการตั้งคำถามในแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) นำแนวคิดจากข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยใน 3 ด้าน คือ 1) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 2) สื่อการสอน และ 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

3) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert) สร้างเครื่องมือตามประเด็นการวิจัย ให้ครอบคลุมขอบเขตการวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item –Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1 จำนวนทั้งหมด 59 ข้อคำถาม ได้ค่า IOC ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูภาษาไทยที่สอนชั้นประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) คำนวณหาค่าประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95

6) ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง และนำไปใช้กับประชากร

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนต่าง ๆ

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับประชากรโดยวิธีการนำส่งด้วยตนเองไว้ที่ครูผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียน ซึ่งเป็นครูภาษาไทยหรือครูประจำห้องธุรการ เพื่อความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และเพื่อทำความเข้าใจที่ชัดเจนหากผู้ตอบแบบสอบถามต้องการรับทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานวิจัย โดยกำหนดวัน เวลา ในการเก็บข้อมูลให้ผู้ประสานงานทราบ

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากครูผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 100 ฉบับ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการวิจัย

2) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย จากแบบสอบถามตอนที่ 2 - 3 โดยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

(1) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบแบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

มีปัญหาในระดับมากที่สุด	5	คะแนน
มีปัญหาในระดับมาก	4	คะแนน
มีปัญหาในระดับปานกลาง	3	คะแนน
มีปัญหาในระดับน้อย	2	คะแนน
มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด	1	คะแนน

แบบสอบถามตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยมี เกณฑ์การให้คะแนน คือ

เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาระดับมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาระดับมาก	4	คะแนน
เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาระดับปานกลาง	3	คะแนน
เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาระดับน้อย	2	คะแนน
เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาระดับน้อยที่สุด	1	คะแนน

(2) นำคะแนนที่ได้มาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2553: 75) โดยแปลค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ยดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยมีการแปลค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยมีการแปลค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ย คือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย จากแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทคำถามปลายเปิด ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดประเด็นและนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าคุณภาพเครื่องมือ และหาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป

- 1) แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
- 2) คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามตอนที่ 2-3 เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐ อำเภอบางกรวย จำนวน 100 คน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านการบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูสอนรายวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูสอนรายวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูที่สอนรายวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐ จำนวน 100 คน จาก 23 โรงเรียนในอำเภอบางกรวย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของครูภาษาไทยที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

(N = 100)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	9	9
หญิง	91	91.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของครูภาษาไทยที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

(N = 100)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
20-30 ปี	38	38.0
31-40 ปี	22	22.0
41-50 ปี	16	16.0
51-60 ปี	24	24.0
รวม	100	100.0
3. ระดับที่สอน		
ประถมศึกษาปีที่ 1	17	17.0
ประถมศึกษาปีที่ 2	15	15.0
ประถมศึกษาปีที่ 3	15	15.0
ประถมศึกษาปีที่ 4	13	13.0
ประถมศึกษาปีที่ 5	14	14.0
ประถมศึกษาปีที่ 6	10	10.0
สอนมากกว่า 1 ระดับชั้น	16	16.0
รวม	100	100.0
4. ประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย		
1-5 ปี	60	60.0
6-10 ปี	14	14.0
11-15 ปี	8	8.0
16-20 ปี	5	5.0
มากกว่า 20 ปี	13	13.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของครูภาษาไทยที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

(N = 100)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ความชอบในการสอนภาษาไทย		
น้อยที่สุด	1	1.0
น้อย	5	5.0
ปานกลาง	32	32.0
มาก	36	36.0
มากที่สุด	26	26.0
รวม	100	100.0
6. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	89	89.0
ปริญญาโท	11	11.0
ปริญญาเอก	0	0.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นครูสอนภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.0 อายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 38.0 อายุ 51-60 ปี ร้อยละ 24.0 สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 17.0 สอนมากกว่า 1 ระดับชั้น ร้อยละ 16.0 มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย 1-5 ปี ร้อยละ 60.0 มีความชอบในการสอนภาษาไทยระดับมาก ร้อยละ 36.0 วุฒิการศึกษาที่จบส่วนใหญ่คือ ปริญญาตรี ร้อยละ 89.0 และเมื่อพิจารณาสาขาที่ครูสอนภาษาไทยจบการศึกษา ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของสาขาวิชาที่ครูสอนภาษาไทยจบการศึกษา

(N = 100)

สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาษาไทย	51	51.0
ประถมศึกษา	6	6.0
สังคมศึกษา	6	6.0
บริหารการศึกษา	5	5.0
นาฏศิลป์ไทย	4	4.0
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	3	3.0
การศึกษาปฐมวัย	2	2.0
ไทยศึกษา	2	2.0
การศึกษานอกระบบ	1	1.0
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	1	1.0
เทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ	1	1.0
คอมพิวเตอร์	1	1.0
อุตสาหกรรมศิลป์	1	1.0
ศิลปะภาพพิมพ์	1	1.0
ศิลปกรรม	1	1.0
ศิลปะการแสดง	1	1.0
คหกรรมศาสตร์	1	1.0
การโรงแรมและการท่องเที่ยว	1	1.0
วิทยาศาสตร์การกีฬา	1	1.0
พลศึกษา	1	1.0
บริหารทรัพยากรมนุษย์	1	1.0
คณิตศาสตร์	1	1.0
ไม่ระบุสาขา	7	7.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจบสาขาภาษาไทย ร้อยละ 51.0 สาขาอื่น ร้อยละ 49.0 กระจายสาขาดังรายละเอียดตามตารางข้างต้น

ทั้งนี้ ผลจากการศึกษาข้อมูลในแบบสอบถาม มีประเด็นที่ผู้วิจัยคิดว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมคือ จำนวนครูสอนภาษาไทยในแต่ละโรงเรียน และระดับความชอบในการสอนภาษาไทยของครูที่จบสาขาภาษาไทย เนื่องจากประเด็นดังกล่าวมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยตรง

ประเด็นจำนวนครูสอนภาษาไทยของทั้ง 23 โรงเรียน พบข้อมูลว่าอยู่ระหว่าง 2-6 คน ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของจำนวนครูที่สอนภาษาไทยของโรงเรียน

(N = 23)

จำนวนครูสอนภาษาไทย	จำนวน (โรงเรียน)	ร้อยละ
6 คน	6	26.1
5 คน	4	17.4
4 คน	9	39.1
2 คน	4	17.4
รวม	23	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โรงเรียนที่มีครูสอนภาษาไทยจำนวน 4 คน มีร้อยละ 39.1 รองลงมาคือ 6 คน ร้อยละ 26.1 จำนวน 2 คนและ 4 คน มีค่าร้อยละเท่ากันคือ ร้อยละ 17.4 ส่วนระดับความชอบในการสอนวิชาภาษาไทยของครูภาษาไทย ซึ่งมีทั้งหมด 51 คน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของระดับความชอบในการสอนภาษาไทยของครูที่จบสาขาภาษาไทย

(N = 51)

ระดับความชอบในการสอนภาษาไทย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	21	41.2
มาก	21	41.2
ปานกลาง	7	13.7
น้อย	2	3.9
น้อยที่สุด	0	0.0
รวม	51	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูที่จบการศึกษาสาขาภาษาไทยส่วนใหญ่ชอบสอนภาษาไทยในระดับมากที่สุดและมาก รวมกันคิดเป็นกันร้อยละ 82.4 โดยมีค่าร้อยละที่ชอบระดับมากที่สุดและมากเท่ากันคือ ร้อยละ 41.2 ชอบระดับปานกลางร้อยละ 13.7 ชอบระดับน้อยเพียงร้อยละ 3.9 และไม่พบผู้ที่ชอบสอนระดับน้อยที่สุด ซึ่งประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้สอนได้มีโอกาสสอนในสาขาที่ตนจบการศึกษามาย่อมส่งผลต่อความชอบในการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

จากการสอบถามสภาพปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐในอำเภอบางกรวย ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการรับรู้ของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

2.1 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยใน
ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

(N = 100)

ข้อที่	สภาพปัญหา	μ	σ .	ระดับ
1	เวลาในการเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาการสอน อ่านสะกดคำ	3.55	0.67	มาก
2	เวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำ	3.51	0.77	มาก
3	สัดส่วนจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนกับจำนวนครู	2.98	1.10	ปานกลาง
4	ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนในชั้น เรียนแตกต่างกัน	3.96	0.88	มาก
5	ประสบการณ์ของครูในการสอนอ่านสะกดคำ	2.69	1.12	ปานกลาง
6	การบูรณาการระหว่างทักษะต่างๆ ในการจัดการ เรียนการสอน	2.93	1.01	ปานกลาง
7	การกระตุ้นให้นักเรียนฝึกอ่านสะกดคำเป็น รายบุคคล	3.05	0.99	ปานกลาง
8	เนื้อหาที่ต้องเรียนมีปริมาณมากทำให้สอนอ่าน สะกดคำได้ไม่เต็มที่	3.69	0.96	มาก
9	ความต่อเนื่องของโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมรัก การอ่านและพัฒนาการอ่าน	2.93	0.99	ปานกลาง
10	ความชัดเจนของแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการ อ่านและแนวทางการแก้ปัญหา	2.92	1.00	ปานกลาง
ภาพรวม		3.22	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ($\mu = 3.22$) แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดประเด็นแล้ว ประเด็นที่ครูภาษาไทยมีปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียนแตกต่างกัน ($\mu = 3.96$) รองลงมาคือ เนื้อหาที่ต้องเรียนมีปริมาณมากทำให้สอนอ่านสะกดคำได้ไม่เต็มที่ ($\mu = 3.69$) และเวลาในการเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาการสอนอ่านสะกดคำ ($\mu = 3.55$) โดยทั้งสามประเด็นนี้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ข้อมูลข้างต้นแสดงถึงทัศนะของครูภาษาไทยที่ว่า โดยภาพรวมไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมเรียนการสอนเท่าใดนัก และในประเด็นที่สอบถามถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับประสบการณ์ของครูในการสอนอ่านสะกดคำนั้น (คำถามข้อที่ 5) ผลจากการสำรวจข้อมูลของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย 1-5 ปี จำนวน 60 คน ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ก็ยังพบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลางจนถึงน้อยที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของระดับปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำในภาษาไทยของครูที่มีประสบการณ์สอน 1-5 ปี

(N = 60)

ระดับปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	3	5.0
มาก	8	13.3
ปานกลาง	23	38.4
น้อย	18	30.0
น้อยที่สุด	8	13.3
รวม	60	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอน 1-5 ปี มีปัญหาในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปานกลาง น้อย น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.6 มีปัญหาระดับมากและมากที่สุดรวมกันเป็นร้อยละ 18.3 ในรายประเด็นมีปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 38.4 รองลงมาคือระดับน้อย ร้อยละ 30.3 ระดับน้อยที่สุดและมาก มีค่าร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 13.3

2.2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน

(N = 100)

ข้อที่	สภาพปัญหา	μ	σ .	ระดับ
1	ระยะเวลาในการเตรียมสื่อประกอบการสอน	3.78	0.79	มาก
2	ระดับความยากง่ายของแบบเรียนเมื่อเทียบกับระดับชั้น	2.90	.098	ปานกลาง
3	แบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับวิธีการอ่านสะกดคำในบทเรียน	3.58	.704	มาก
4	ความถูกต้องของเนื้อหาในการอ่านสะกดคำในแบบเรียน	2.75	1.16	ปานกลาง
5	ความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม	2.79	1.05	ปานกลาง
6	ความทันสมัยของสื่อการสอน	2.76	1.03	ปานกลาง
7	ความน่าสนใจของสื่อการสอน	2.83	1.02	ปานกลาง
8	ความหลากหลายของสื่อการสอน	2.89	1.00	ปานกลาง
9	ความน่าสนใจของมุมส่งเสริมการรักการอ่านในห้องเรียน	2.86	1.02	ปานกลาง
10	จำนวนของหนังสืออ่านเสริมมีเพียงพอแก่นักเรียน	2.89	1.17	ปานกลาง
ภาพรวม		3.00	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โดยภาพรวมครูภาษาไทยมีปัญหาด้านสื่อการสอนในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00$) แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นแล้ว พบว่ามีบางประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับมาก โดยประเด็นที่ครูภาษาไทยมีปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ระยะเวลาในการเตรียมสื่อประกอบการสอน ($\mu = 3.78$)

รองลงมาคือ แบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับวิธีการอ่านสะกดคำในบทเรียน ($\mu = 3.58$) ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก และระดับความยากง่ายของแบบเรียนเมื่อเทียบกับระดับชั้น ($\mu = 2.90$) ตามลำดับ

2.3 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

(N = 100)

ข้อที่	สภาพปัญหา	μ	σ ..	ระดับ
1	การจดจำพยัญชนะไทย	3.07	1.03	ปานกลาง
2	การจดจำสระไทย	3.16	1.10	ปานกลาง
3	การผันวรรณยุกต์	3.55	0.87	มาก
4	นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน	3.78	0.87	มาก
5	ความชอบในการอ่านหนังสือของนักเรียน	3.55	0.78	มาก
6	ความมีสมาธิในการเรียนของนักเรียน	4.18	0.70	มาก
7	ความตั้งใจของนักเรียนในการฝึกอ่านสะกดคำ	3.65	0.89	มาก
8	การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือของนักเรียน	3.81	0.80	มาก
9	นักเรียนไม่กล้าอ่านสะกดคำเพราะกลัวผิด	3.52	0.92	มาก
10	การขาดข้อมูลสภาพปัญหาด้านการอ่านของนักเรียน	3.06	1.14	ปานกลาง
ภาพรวม		3.53	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมาก ($\mu = 3.53$) เมื่อพิจารณารายประเด็นแล้ว ประเด็นที่ครูภาษาไทยมีปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ปัญหาเรื่องสมาธิในการเรียนของนักเรียน ($\mu = 4.18$) รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการใช้เวลาว่างอ่าน

หนังสือของนักเรียน คือนักเรียนไม่อ่านหนังสือในเวลาว่าง ($\mu = 3.81$) และนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ($\mu = 3.78$)

ทั้งนี้ จากผลวิจัยด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ประเด็นที่สมควรนำมาพิจารณาคือ การจดจำพยัญชนะไทย สระไทย และการผันวรรณยุกต์ ซึ่งจัดเป็นความรู้พื้นฐานในการอ่านสะกดคำ หากไม่สามารถจดจำพยัญชนะ สระ และสามารถผันวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง ย่อมประสบปัญหาในการอ่านสะกดคำตามมาภายหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งควรจดจำอักษรไทยและการผันวรรณยุกต์ได้พอสมควรแล้ว และควรมีปัญหาในเรื่องนี้อยู่ในระดับน้อยหรือน้อยที่สุด เพราะหากนักเรียนยังคงประสบปัญหาดังกล่าว จะส่งผลต่อการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามไปด้วย ผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามที่ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 แสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหาดังกล่าว พบว่ามีครูที่สอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 49 คน และแสดงความคิดเห็นต่อระดับปัญหาของนักเรียนในการจดจำพยัญชนะ สระ และการผันวรรณยุกต์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีต่อระดับปัญหาในการจดจำพยัญชนะไทยของนักเรียน

(N = 49)		
ระดับปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	2	4.1
มาก	15	30.6
ปานกลาง	18	36.7
น้อย	7	14.3
น้อยที่สุด	7	14.3
รวม	49	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความคิดเห็นว่านักเรียนมีปัญหาในการจดจำพยัญชนะไทยในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.7 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 30.6 ระดับน้อยและน้อยที่สุด มีค่าร้อยละเท่าคือ ร้อยละ 14.3

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีต่อระดับปัญหาในการจดจำสระไทยของนักเรียน

(N = 49)

ระดับปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	3	6.1
มาก	17	34.7
ปานกลาง	17	34.7
น้อย	8	16.3
น้อยที่สุด	4	8.2
รวม	49	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความคิดเห็นว่่านักเรียนมี ปัญหาในการจดจำสระไทยในระดับปานกลางและมากเท่ากันคือ ร้อยละ 34.7 รองลงมาคือระดับน้อย ร้อยละ 16.3 ระดับมากน้อยที่สุด ร้อยละ 8.2

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็นของครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีต่อระดับปัญหาในการผันวรรณยุกต์ของนักเรียน

(N = 49)

ระดับปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	7	14.3
มาก	15	30.6
ปานกลาง	19	38.8
น้อย	5	10.2
น้อยที่สุด	3	6.1
รวม	49	100.0

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความคิดเห็นว่านักเรียนมีปัญหาในการการผันวรรณยุกต์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.8 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 30.6 ระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.3

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปัญหาการจดจำพยัญชนะไทย สระไทย และการผันวรรณยุกต์ มีค่าร้อยละของปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุดมากกว่าค่าร้อยละในระดับน้อยและระดับน้อยที่สุด และมีข้อสังเกตว่าปัญหาเรื่องการผันวรรณยุกต์มีค่าร้อยละของการประสบปัญหามากกว่าปัญหาเรื่องการจดจำพยัญชนะและสระไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีค่าร้อยละของการประสบปัญหาในระดับมากที่สุดคือร้อยละ 14.3 มากกว่าด้านการจดจำพยัญชนะไทยที่มีค่าร้อยละในระดับมากที่สุดคือ ร้อยละ 4.1 และการจดจำสระไทยที่มีค่าร้อยละ 6.1 เรื่องการสอนผันวรรณยุกต์ไทยจึงเป็นประเด็นที่สมควรนำมาพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขในลำดับต่อไป

ดังนั้น โดยภาพรวมครูสอนภาษาไทยมีความคิดเห็นว่าการประสบปัญหาด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน มากกว่าปัญหาในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน

ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

แนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐในอำเภอบางกรวย ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
(N = 100)

ข้อที่	แนวทางการแก้ไขปัญหา	μ	σ	ระดับ
1	เพิ่มเวลาเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาในการสอน อ่านสะกดคำ	3.87	.85	มาก
2	จัดสรรเวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำให้ ต่อเนื่องสม่ำเสมอ	3.90	.90	มาก
3	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิเคราะห์ความ ยากง่ายของคำศัพท์	3.85	.83	มาก
4	ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการอ่านของ นักเรียนเป็นรายบุคคล	3.87	0.97	มาก
5	สอนหลักการอ่านสะกดคำโดยฝึกและเชื่อมโยง ทุกทักษะเข้าด้วยกัน	3.85	0.99	มาก
6	เพิ่มจำนวนครูวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับ จำนวนนักเรียน	3.97	1.01	มาก
7	คัดสรรครูสอนวิชาภาษาไทยที่ศึกษาสาขาวิชา ภาษาไทยมาโดยตรง	4.02	0.94	มาก
8	โรงเรียนเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เรื่องการ สอนอ่านสะกดคำ	3.72	0.98	มาก
9	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้ที่มีประสบการณ์สอน วิชาภาษาไทย	3.84	0.92	มาก
10	ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อคิดวิธีแก้ปัญหาการสอน อ่านสะกดคำภาษาไทย	3.74	0.95	มาก
ภาพรวม		3.86	0.93	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โดยภาพรวมครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในระดับมาก ($\mu = 3.86$) ทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ คัดสรรครูสอนวิชาภาษาไทยที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมาโดยตรง ($\mu = 4.02$) รองลงมาคือ เพิ่มจำนวนครูวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ($\mu = 3.97$) และจัดสรรเวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\mu = 3.90$)

3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน

(N = 100)				
ข้อที่	แนวทางการแก้ไขปัญหา	μ	σ	ระดับ
1	สร้างบทเรียนที่มีเนื้อหากระตุ้นความสนใจในการอ่าน	3.96	0.82	มาก
2	บทอ่านในแบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับหัวข้อสอนอ่านสะกดคำ	3.95	0.83	มาก
3	อบรมความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม	3.98	0.82	มาก
4	สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ	4.45	5.18	มาก
5	ปรับปรุงสื่อให้มีความสวยงาม ทันสมัย และหลากหลาย	3.96	0.86	มาก
6	ครูจัดสรรเวลาในเตรียมสื่อก่อนสอนและทดลองก่อนใช้สอนจริง	3.91	0.81	มาก
7	ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการอ่านสะกดคำภาษาไทย	3.81	0.98	มาก
8	จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อบรรยากาศส่งเสริมรักการอ่าน	3.99	0.88	มาก

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน (ต่อ)

(N = 100)

ข้อที่	แนวทางการแก้ไขปัญหา	μ	σ	ระดับ
9	ติดตามประเมินผลหลังการใช้สื่อการสอนเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง	3.90	0.93	มาก
ภาพรวม		3.99	1.35	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โดยภาพรวมครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำด้านสื่อการสอนในระดับมาก ($\mu = 3.99$) ทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ ($\mu = 4.45$) รองลงมาคือ จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อบรรยากาศส่งเสริมรักการอ่าน ($\mu = 3.99$) และอบรมความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม ($\mu = 3.98$)

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

(N = 100)

ข้อที่	แนวทางการแก้ไขปัญหา	μ	σ	ระดับ
1	เน้นย้ำเรื่องตัวอักษรไทยและการผันอักษรก่อนสอนอ่านสะกดคำ	4.13	0.85	มาก
2	มีกลวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนสนใจอ่านสะกดคำ	4.10	0.81	มาก

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน (ต่อ)
(N = 100)

ข้อที่	แนวทางการแก้ไขปัญหา	μ	σ	ระดับ
3	สอนโดยคำนึงถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน	4.11	0.80	มาก
4	ให้กำลังใจเสริมแรงให้นักเรียนกล้าอ่านสะกดคำ	4.15	0.96	มาก
5	เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทั้งผู้ที่อ่านได้และไม่ได้	4.20	0.83	มาก
6	สำรวจปัญหาจัดทำฐานข้อมูลด้านการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.11	0.80	มาก
7	ติดตามพัฒนาการด้านการอ่านสะกดคำของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.08	0.93	มาก
8	จัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่อง	3.95	0.86	มาก
9	ให้นักเรียนมีส่วนช่วยเลือกหนังสืออ่านเสริมเพื่อสร้างให้รักการอ่าน	4.03	0.89	มาก
10	โรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันสอนอ่านสะกดคำให้กับนักเรียน	4.15	0.88	มาก
ภาพรวม		4.10	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โดยภาพรวมครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมาก ($\mu = 4.10$) ทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทั้งผู้ที่อ่านได้และไม่ได้ ($\mu = 4.20$) รองลงมาคือ ให้กำลังใจเสริมแรงให้นักเรียนกล้าอ่านสะกดคำ และโรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันสอนอ่านสะกดคำให้กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu = 4.15$) และเน้นย้ำเรื่องตัวอักษรไทยและการผันอักษรก่อนสอนอ่านสะกดคำ ($\mu = 4.13$)

ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยโดยภาพรวมสรุปได้ว่า ครูสอนภาษาไทยมีความคิดเห็นว่า ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ตรงสาขามาสอนภาษาไทย ด้านสื่อการสอนควรเน้นการพัฒนาสื่อที่เป็นแบบฝึกหรือชุดการสอนโดยตรง และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการอ่าน และในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น ครูต้องเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ให้กำลังเสริมแรงและร่วมกันกับครอบครัวในการสอนอ่านสะกดคำ

จากการสอบถามข้อเสนอแนะในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยจากครูสอนภาษาไทยที่เป็นประชากรในงานวิจัยนี้ พบว่ามีผู้แสดงความคิดเห็นไว้จำนวน 49 คน โดยมีประเด็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
วิธีการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	12
การกระตุ้นเอาใจใส่ร่วมมือกันทั้งจากโรงเรียนและครอบครัว	12
การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน	8
การหาเวลาเรียนสอนซ่อมเสริมและการติดตามผลการอ่าน	6
การแก้ไขปัญหาขาดแคลนครูภาษาไทย	5
การปรับแบบเรียนภาษาไทย	5
การจัดระบบการสอบวัดมาตรฐาน	1

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูภาษาไทยมีข้อเสนอแนะในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยเรียงตามลำดับคือ วิธีการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย และการกระตุ้นเอาใจใส่ร่วมมือกันทั้งจากโรงเรียนและครอบครัว มีจำนวนเท่ากันคือ 12 คน รองลงมาคือ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน 8 คน การหาเวลาเรียนสอนซ่อมเสริมและการติดตามผลการอ่าน จำนวน 6 คน การแก้ไขปัญหาขาดแคลนครูภาษาไทย และการปรับแบบเรียนภาษาไทย มีจำนวนเท่ากันคือ 5 คน และการจัดระบบการสอบวัดมาตรฐาน จำนวน 1 คน ตามลำดับ

ในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการสอนอ่านสะกดคำ ประเด็นนี้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะไว้จำนวน 12 คน โดยมีทัศนะตั้งแต่จุดประสงค์ของการสอนอ่านที่ควรสอนให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านและเกิดกระบวนการคิดไปพร้อมกัน ดังที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะว่า “ควรให้เด็กอ่านให้ได้ และอ่านแล้วเข้าใจ คิดวิเคราะห์เป็นบางคนอ่านเป็นเขียนคล่อง แต่อ่านแล้วไม่เข้าใจ ตอบคำถามไม่ได้ คิดต่อไม่ได้ จะสอนอย่างไรให้อ่านเข้าใจ”

วิธีการสอนอ่านที่ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ การสอนอ่านที่เริ่มจากพื้นฐานการจดจำรับรู้ตัวอักษรก่อนฝึกอ่าน ดังที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะว่า “การอ่านสะกดคำจะต้องให้ได้แก่นักเรียนรู้จักสระวรรณยุกต์ พยัญชนะ มาตราตัวสะกดให้แม่นยำก่อน” และวิธีการที่ครูภาษาไทยเห็นว่าช่วยให้นักเรียนอ่านสะกดคำได้คือ การสอนอ่านแบบแจกลูกที่ฝึกให้เด็กสะกดคำเป็น มากกว่าการจำคำอ่านเป็นคำ ๆ ดังที่ว่า “สอนให้รู้วิธีสะกดคำ ไม่ใช่จำเป็นคำ ๆ” และ “สอนอ่านแจกลูก เด็กแจกลูกไม่เป็น แต่จำ เป็นคำ ๆ คำที่ครูไม่เคยอ่านไม่ฟัง เลยสะกดด้วยตัวเองไม่เป็น”

กระบวนการสอนอ่านต้องเป็นการฝึกปฏิบัติอ่านจริง ดังที่ครูภาษาไทยเสนอแนะว่า “สอนให้อ่านอ่านออกเสียง อ่านเอาเรื่อง สอนปฏิบัติ” อาศัยความต่อเนื่องโดย “ควรเน้นย้ำการสอนสะกดคำในทุกระดับชั้นเพื่อความแม่นยำถูกต้อง” เรียนรู้คำศัพท์ที่เป็นการฝึกซ้ำ ๆ ดังที่ว่า “กระบวนการเรียน เรียนย้ำ ๆ ซ้ำ ๆ” และควรมีการจัดอบรมครูผู้สอนภาษาไทยให้สอนอ่านสะกดคำ เพื่อ “ให้เป็นแนวทางเดียวกัน” ซึ่งการแก้ไขปัญหารื่องวิธีการสอนอ่านสะกดคำในเบื้องต้นเท่าที่ผ่านมา บางแห่ง “ให้ครูที่มีประสบการณ์สอนมาก่อนคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ”

ส่วนการสอนเด็กกรณีที่เป็นเด็กพิเศษ ครูให้ข้อเสนอแนะว่า “ถ้ายังไม่ชัดเจนในเรื่องการอ่านเขียนภาษาไทย จะมีผลต่อวิชาอื่น และยังไม่ควรเรียนภาษาอังกฤษ ถ้าภาษาไทยยังไม่ชัดเจน” และ “เด็กพิเศษใช้แบบเรียนเก่า มานี มานะ และแบบฝึกหัดที่ครูสร้างเองที่มีคำซ้ำเยอะ เพื่อย้ำ ๆ เสียงอ่าน”

นอกจากนั้น “ปัญหาการสอนภาษาไทยให้นักเรียนต่างชาติ นักเรียนบางคนย้ายโรงเรียนบ่อยตามผู้ปกครอง บางคนอายุ 15 ปี ไม่มีพื้นฐานภาษาไทย ทำให้โรงเรียนขาดข้อมูลเดิมเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ที่เคยเรียนมา ลักษณะการเรียนรู้และการรับรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ” ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องสังเกตพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนไปในระหว่างการจัดการเรียนการสอนด้วย

2. การกระตุ้นเอาใจใส่ร่วมมือกันทั้งจากโรงเรียนและครอบครัว ประเด็นนี้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะไว้จำนวน 12 คน ครูภาษาไทยที่ให้ทัศนะไว้มองว่าทั้งโรงเรียนและครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาการอ่านสะกดคำของนักเรียน ดังที่ว่า “ควรให้ความร่วมมือกันทุกฝ่าย ทางโรงเรียน

ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำได้อย่างถูกต้อง” และ “การสอนอ่านสะกดคำควรได้รับความร่วมมือการสอนอ่านจากบุคคลในครอบครัวเป็นอย่างมาก เนื่องจากการสอนสะกดคำครูอาจส่งเสริมนักเรียนทุกคนไม่เต็มศักยภาพ เพราะต้องใช้เวลาในการสอน ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมช่วยครูด้วยให้ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง” ดังนั้น “ผู้ปกครองช่วย หลายฝ่ายต้องช่วยกัน” ทั้งนี้ เนื่องจาก “นักเรียนบางคนขาดความรักในการเรียน ขาดความใฝ่รู้” และ “จากสภาพปัจจุบัน ครอบครัวมีส่วนร่วมในการสอนสะกดคำให้กับนักเรียนน้อยลง อาจไม่มีเวลาบ้าง การเรียนที่โรงเรียนก็ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่สนใจความสนใจมีน้อย นักเรียนจึงมีพื้นฐานสะกดคำได้น้อย ครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ถ้าครูเอาใจใส่ดีเด็กก็โชคดี จึงเป็นที่มาของการอ่านไม่คล่อง เขียนไม่ได้”

หน้าที่ของครูจึง “ควรดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ” และ “ครูควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนให้มากและต่อเนื่อง และกระตุ้นให้เด็กรักการอ่านอย่างแท้จริง” โดยเน้นพื้นฐานภาษาไทย ตั้งแต่ชั้นอนุบาลคือ “อนุบาลเน้นให้เริ่มรู้จักพยัญชนะ สระ เพียงแต่เน้นการเรียนรู้จากภาพ” และเมื่อครูพบปัญหาการอ่านของเด็ก ก็ต้อง “ช่วยสอนเด็กที่ยังอ่านไม่ได้ ครูช่วยดูแลเป็นรายบุคคล”

ดังนั้น “ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือ ส่งเสริม แนะนำ ฝึกฝนจากทางบ้านนักเรียน” จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกรณีที่ว่า “นักเรียนย้ายโรงเรียนบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียน” ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเรียน ทั้งครูและผู้ปกครองจึงต้องใส่ใจเพิ่มขึ้น

3. การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ประเด็นนี้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวน 8 คน โดยมีผู้ให้ทัศนะว่า ขาดสื่อหรืออุปกรณ์ในการสอนอ่าน ดังที่ว่า “ขาดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ในการผลิตสื่อที่สวยงามและทันสมัย เช่น เครื่องปริ้นท์ กระดาษ กาว 2 หน้าบาง พลาสติกเคลือบรูปภาพหรือบัตรคำ เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนแบบ BBL นักเรียนจำเป็นต้องใช้กรรไกร กาว กระดาษโพสต์อิท ปากกาไฮไลท์ กระดาษ A4 และอุปกรณ์อื่น ๆ” และ “ขาดสื่อการสอนที่让孩子ได้สัมผัสจริง เช่น กระดานแม่เหล็กติดบัตรคำเอาไว้ใช้ประสมคำ เนื่องจากราคาค่อนข้างสูง” สาเหตุที่ครูภาษาไทยมองว่า การใช้สื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นเรื่องจำเป็น เพราะ อิทธิพลของสื่อโซเชียลมีเดีย “เด็กให้ความสำคัญกับสื่อมีเดียมากเกินไป สนใจแต่ภาพ ไม่ชอบเขียน และอ่านน้อยลง” ด้วยเหตุนี้ “ครูควรใช้สื่อ ICT ด้านการอ่านสะกดคำมาใช้ เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ” และ “ถ้ามีสื่อสำเร็จรูปก็จะดึงดูดความสนใจเด็ก ๆ และลดภาระในการเตรียมตัว เตรียมการสอนของครูได้” จึง “ควรมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อซื้อสื่อภาษาไทย”

อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้สื่อจากวัสดุเหลือใช้เพื่อช่วยลดปัญหาขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ว่า “การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา ควรคำนึงว่าสื่อที่นำมาใช้

สามารถใช้ได้จริงกับทุกที่ เทคโนโลยีในที่นี่อาจรวมถึงเทคนิคการสอนด้วย” หรืออาจ “หาสื่อการสอนที่สามารถประยุกต์วัสดุเหลือใช้หรือวัสดุในท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้”

4. เวลาในการสอน เรียนซ่อมเสริม และการติดตาม ประเด็นนี้มีผู้เสนอแนะไว้จำนวน 6 คน ครูภาษาไทยให้ทัศนะเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเวลาทั้งเวลาเรียน และเวลาสอนเสริมว่า “ภาระหน้าที่ของครูทำให้กระทบต่อเวลาที่จะเรียกเด็กนักเรียนมาเพื่อสอนซ่อมเสริม ทั้งในคาบว่างและหลังเลิกเรียน” และดังที่มีผู้กล่าวว่า “ครูผู้สอนได้รับงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการสอนหลายงาน จนไม่มีเวลาว่างมาซ่อมเสริมเด็ก” ครูสอนภาษาไทยยังได้กล่าวถึงปัญหาเรื่องเวลาเรียนที่ไม่เพียงพอว่า “ปัญหาเวลาสอนต่อคาบ 1 ชั่วโมงไม่เพียงพอ เพราะนักเรียนมีความสามารถในการรับรู้ไม่เท่ากัน” และ “การเพิ่มจำนวนชั่วโมงกิจกรรมอื่น ๆ มากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาเรียนเสริมวิชาทักษะต่าง ๆ (ไทย คณิต)” แต่ครูภาษาไทยยังมีทัศนะว่า “ควรจัดเวลาในการสอนเพิ่มเติม” เท่าที่จะสามารถทำได้และมีการติดตามผลการพัฒนาทักษะการอ่าน เพราะ “เด็กไทยอ่านไม่ออก เขียนไม่คล่อง มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อนาคตจะเป็นปัญหาของชาติ ต้องรีบช่วยกันแก้ไข และพยายามสำรวจติดตามเด็กที่ยังไม่ได้ มีการนำมาสอนเสริม และหาแบบฝึกหัดให้ทำบ่อย ๆ เยอะๆ”

5. การแก้ไขปัญหาขาดแคลนครูภาษาไทย ครูภาษาไทยที่ให้ทัศนะในประเด็นนี้มีจำนวน 5 คน โดยมองว่ามี “ปัญหาครูไม่ตรงเอก ขาดแคลนครูเอกภาษาไทย” และ “สัดส่วนครูต่อนักเรียนยังไม่เหมาะสม” จึงคิดว่าจะ เป็นผลดีต่อตัวนักเรียนโดยตรง ดังที่ว่า “ควรจ้างครูให้ตรงกับเอก และประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียนจะดีมาก” และ “ควรคัดสรรครูที่จบการศึกษาสาขาภาษาไทยมาสอนวิชาภาษาไทย เพราะ “การสอนภาษาไทยเป็นวิชาที่ยากเนื่องจากเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ทุก ๆ วิชา จึงควรคัดสรรครูให้ตรงตามวิชาเอก และมีประสบการณ์ ไม่เช่นนั้นนักเรียนจะไม่ได้อะไรจากการเรียน ถึงจะอ่านออกแต่ไม่เข้าใจหลักภาษาไทยอย่างแท้จริง”

ทั้งนี้ มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาคาดแคลนครูภาษาไทยว่า “หากเป็นไปได้อาจสรรหาครูที่เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยสลับหมุนเวียนช่วยสอนหรือให้คำแนะนำอบรมกันในเขต ที่มีรูปแบบเรียกว่า cluster เพื่อแก้ไขปัญหาคาดแคลนครู”

6. การปรับแบบเรียนภาษาไทย ครูภาษาไทยที่ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้มีจำนวน 5 คน โดยมองว่า บทเรียนมีคำศัพท์ที่ไม่เป็นตามลำดับการเรียนรู้และระดับความยากง่าย ดังที่มีผู้ให้ทัศนะว่า “บทเรียน ป.1 ใช้บทเรียนที่เริ่มสอนด้วยสระลรูป ไม่เป็นไปตามความยากง่าย เด็กจึงเกิดความสับสน ควรเริ่มเรียนจากง่ายไปหายาก เนื้อหาไม่ค่อยต่อเนื่องชวนให้ติดตามอ่าน ไม่เป็นไปตามลำดับขั้น เช่น ตอนนีตัวละครที่เรียนอยู่ ป.1 ชั้น ป.2 ป.3 ไปเรื่อย ๆ เด็กจะชวนติดตามอ่านมากกว่า” เช่นเดียวกับที่มีผู้

แสดงความคิดเห็นว่า “แบบเรียนมีระดับความยากเกินวัยของเด็ก อยากได้หนังสือมานะ มานี” ในการสอนครูบางคนได้ให้นักเรียนฝึกอ่านเพิ่มเติมบางส่วนจากหนังสือชุด “มานะ มานี” และบางคนแนะนำให้ผู้ปกครองซื้อให้นักเรียนไว้ฝึกอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน ผู้ให้ข้อมูลบางคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนภาษาไทยที่ใช้ในการฝึกอ่านสะกดคำได้ดีว่า “แบบเรียนควรมีการสอนย่ำๆ คำศัพท์ในบทเรียนควรมีลักษณะคือ “คำที่อยู่ในบทเรียนควรสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับการเรียนอักษรไทย เน้นย้ำการฝึกอ่านคำซ้ำๆ ให้แม่นยำ” การใช้แบบฝึกหัดเสริมเป็นสิ่งจำเป็น แต่ผู้สอนบางคนประสบปัญหา “มีแบบฝึกหัดเสริมไม่เพียงพอ หรือบางปีการศึกษาไม่มีเลย”

7. การจัดระบบการสอบวัดมาตรฐาน ประเด็นนี้มีผู้ให้ทัศนะไว้ 1 คนว่า “การสอนอ่านของครูในโรงเรียนตามหนังสือเรียน ตามหลักสูตร เมื่อข้อสอบกลางที่มีการวัดการอ่านภาษาไทยเข้ามาสอบนักเรียน มีความยากต่างจากเนื้อหาที่นักเรียนเรียน ทำให้เกิดความเครียดต่อนักเรียนและครู มีความกดดันของโรงเรียน ระบบการสอบวัดมาตรฐานอาจจะเป็นขั้นตอนการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างการวางหลักสูตร การเรียนหรืออะไรก็ตามที่หน่วยงานต้นสังกัด หรือกระทรวงมีนโยบายมา แต่การสอบวัดความรู้ที่บ่อยครั้ง ทำให้การเรียนรู้ในห้องเรียนขาดไป (ใช้เวลาในการสอบบ่อยครั้ง)”

จากการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการรับรู้ของนักเรียนดังที่กล่าวมา โดยภาพรวมครูภาษาไทยแสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีปัญหาด้านความพร้อมในการรับรู้ของนักเรียนในระดับมาก ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยนั้น ครูภาษาไทยเห็นด้วยระดับมากทุกด้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนสะกดคำของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยใช้แบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ประชากรในงานวิจัย คือ ครูภาษาไทยที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐ ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 คน จาก 23 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามประเภทคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูที่สอนรายวิชาภาษาไทย ทั้ง 100 คน จาก 23 โรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.0 อายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 38.0 สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 17.0 สอนมากกว่า 1 ระดับชั้น ร้อยละ 16.0 ชอบในการสอนภาษาไทยระดับมาก ร้อยละ 36.0 ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 89.0 สาขาที่จบการศึกษาคือ สาขาภาษาไทย ร้อยละ 51.0 สาขาอื่น ร้อยละ 49.0 จำนวนครูสอนภาษาไทยโรงเรียน อยู่ระหว่าง 2-6 คน โรงเรียนที่มีครูสอนภาษาไทยจำนวน 4 คน มีร้อยละ 39.1 รองลงมาคือ 6 คน ร้อยละ 26.1 จำนวน 2 คนและ 4 คน มีค่าร้อยละเท่ากันคือ ร้อยละ 17.4 ส่วนระดับความชอบในการสอนวิชาภาษาไทยของครูภาษาไทย พบว่าส่วนใหญ่ชอบสอนภาษาไทยในระดับมากที่สุดและมาก รวมกันคิดเป็นกันร้อยละ 82.4 โดยมีค่าร้อยละที่ชอบระดับมากที่สุดและมากเท่ากันคือ ร้อยละ 41.2 ชอบระดับปานกลางร้อยละ 13.7 ชอบระดับน้อยเพียงร้อยละ 3.9 และไม่พบผู้ที่ชอบสอนระดับน้อยที่สุด ส่วนผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยมีข้อค้นพบโดยสรุป ดังนี้

5.1.1 สภาพปัญหาการสอนสะกดคำของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ซึ่งมีการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

5.1.1.1 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง ($\mu=3.22$) แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยใน 3 อันดับแรกเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรกคือ ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียนแตกต่างกัน ($\mu=3.96$) รองลงมาคือ เนื้อหาที่ต้องเรียนมีปริมาณมากทำให้สอนอ่านสะกดคำได้ไม่เต็มที่ ($\mu=3.69$) และเวลาในการเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาการสอนอ่านสะกดคำ ($\mu=3.55$) ตามลำดับ

นอกจากนั้น ยังพบว่าครูภาษาไทยที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยคือ 1-5 ปี ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลางจนถึงน้อยที่สุด รวมคิดเป็นร้อยละ 81.6 ในรายประเด็นมีปัญหาในระดับปานกลางร้อยละ 38.4 รองลงมาคือระดับน้อย ร้อยละ 30.3 และระดับน้อยที่สุดและมาก มีค่าร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 13.3 โดยมีปัญหาระดับมากและมากที่สุด รวมกันเป็นร้อยละ 18.3

5.1.1.2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน โดยภาพรวมครูภาษาไทยมีปัญหาด้านสื่อการสอนในระดับปานกลาง ($\mu=3.00$) แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นแล้ว พบว่ามีบางประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับมาก โดยประเด็นที่มีปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ระยะเวลาในการเตรียมสื่อประกอบการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.78$) รองลงมาคือ แบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอคล้องกับวิธีการอ่านสะกดคำในบทเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\mu=3.58$) และระดับความยากง่ายของแบบเรียนเมื่อเทียบกับระดับชั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.90$)

5.1.1.3 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมาก ($\mu=3.53$) เมื่อพิจารณารายประเด็นแล้ว พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่ครูภาษาไทยมีปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ปัญหาเรื่องสมาธิในการเรียนของนักเรียน ($\mu=4.18$) รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการใช้เวลาว่างอ่านหนังสือของนักเรียน คือนักเรียนไม่อ่านหนังสือในเวลาว่าง ($\mu=3.81$) และนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ($\mu=3.78$)

นอกจากนั้น ในประเด็นปัญหาการจดจำรับรู้พยัญชนะไทย สระไทย และการผันวรรณยุกต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้วิจัยพบว่า ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นดังกล่าวมีความคิดเห็นว่านักเรียนมีปัญหาในการจดจำพยัญชนะไทยในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.7 รองลงมาคือระดับมาก

ร้อยละ 30.6 ระดับน้อยและน้อยที่สุด มีค่าร้อยละเท่ากับ ร้อยละ 14.3 มีปัญหาในการจดจำสระไทยในระดับปานกลางและมากเท่ากันคือ ร้อยละ 18.7 รองลงมาคือระดับน้อย ร้อยละ 16.3 ระดับมากน้อยที่สุด ร้อยละ 8.2 และมีปัญหาในการการผันวรรณยุกต์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.8 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 30.6 ระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.3

ดังนั้น สรุปได้ว่าครูสอนภาษาไทยมีความคิดเห็นว่าประสบปัญหาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและสื่อการสอน น้อยกว่าด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

5.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการสอนสะกดคำของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ซึ่งมีการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

5.1.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนี้ในระดับมาก ($\mu=3.86$) โดยทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ คัดสรรครูสอนวิชาภาษาไทยที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมาโดยตรง ($\mu=4.02$) รองลงมาคือ เพิ่มจำนวนครูวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ($\mu=3.97$) และจัดสรรเวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\mu=3.90$)

5.1.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน โดยภาพรวมครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสื่อการสอนในระดับมาก ($\mu=3.99$) ทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ ($\mu=4.45$) รองลงมาคือ จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อบรรยากาศส่งเสริมรักการอ่าน ($\mu=3.99$) และอบรมความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม ($\mu=3.98$)

5.1.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนี้ในระดับมาก ($\mu=4.10$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าด้านอื่น ทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียน ทั้งผู้ที่อ่านได้และไม่ได้ ($\mu=4.20$) รองลงมาคือ ให้กำลังใจเสริมแรงให้นักเรียนกล้าอ่านสะกดคำ และโรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันสอนอ่านสะกดคำให้กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=4.15$) และเน้นย้ำเรื่องตัวอักษรไทยและการผันอักษรก่อนสอนอ่านสะกดคำ ($\mu=4.13$)

ดังนั้น ประเด็นที่สำคัญที่ครูสอนภาษาไทยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาคือ การคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ตรงสาขาสอนภาษาไทย การพัฒนาสื่อที่เป็นแบบฝึกหรือชุดการสอนโดยตรง จัดสภาพแวดล้อมให้อื้ออำนวยต่อการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการอ่าน และความเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ให้กำลังเสริมแรงและร่วมกันกับครอบครัวในการสอนอ่านสะกดคำ

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้พบว่ามีข้อเสนอแนะในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย ดังนี้

1) วิธีการสอนอ่านสะกดคำ ควรสอนให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านและเกิดกระบวนการคิด วิธีการสอนอ่านควรเริ่มจากการจดจำรับรู้ตัวอักษรก่อนฝึกอ่าน สอนอ่านแบบแจกลูกที่ฝึกให้เด็กสะกดคำเป็น มากกว่าการจำคำอ่านเป็นคำ ๆ ควรมีการจัดอบรมครูผู้สอนภาษาไทยให้สอนอ่านสะกดคำ เพื่อให้มีแนวทางการสอนไปในทิศทางเดียวกัน การสอนเด็กพิเศษและนักเรียนต่างชาติ ต้องฝึกการเรียนรู้ที่เน้นย้ำ และสังเกตพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนด้วย

2) การกระตุ้นเอาใจใส่ร่วมมือกันทั้งจากโรงเรียนและครอบครัว โรงเรียนและครอบครัวควรร่วมมือกันในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

3) การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ปัญหาขาดสื่อหรืออุปกรณ์ในการสอนอ่านเป็นปัจจัยหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่าน การใช้สื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นเรื่องจำเป็น เพราะนักเรียนปัจจุบันให้ความสนใจสื่อโซเชียลมีเดียมากกว่าการอ่านหนังสือเรียนหรือการเรียนรู้ในชั้นเรียน แต่ได้มีผู้ให้ทัศนะว่า อาจแก้ไขโดยการประยุกต์ใช้วัสดุที่เหลือใช้มาสร้างสรรค์สื่อทดแทน และควรคำนึงว่าสื่อที่นำมาใช้สามารถใช้ได้จริงกับทุกที่ ซึ่งรวมถึงเทคนิคการสอนด้วย

4) เวลาในการสอน เรียนซ่อมเสริม และการติดตาม ในประเด็นนี้ครูภาษาไทยได้สะท้อนปัญหาว่า นักเรียนมีเวลาเรียนน้อย ครูมีภาระหน้าที่ค่อนข้างมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการสอนเสริมจึงต้องพยายามจัดสรรเวลาในการสอนเพิ่มเติมเท่าที่จะสามารถทำได้และมีการติดตามผลการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ

5) การแก้ไขปัญหาคาดแคลนครูภาษาไทย ประเด็นนี้คือปัญหาคูสอนไม่ตรงเอก ขาดแคลนครูเอกภาษาไทย และสัดส่วนครูต่อนักเรียนยังไม่เหมาะสม ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นว่าหากแก้ไขปัญหานี้ได้ จะส่งผลดีต่อตัวนักเรียนโดยตรง ดังที่มีผู้ให้ทัศนะว่า “การสอนภาษาไทยเป็นวิชาที่ยากเนื่องจากเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ทุก ๆ วิชา จึงควรคัดสรรครูให้ตรงตามวิชาเอก และมีประสบการณ์ ไม่เช่นนั้นนักเรียนจะไม่ได้อะไรจากการเรียน ถึงจะอ่านออกแต่ไม่เข้าใจหลักภาษาไทยอย่างแท้จริง” แต่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “หากเป็นไปได้อาจสรรหาครูที่เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยสลับหมุนเวียนช่วยสอนหรือให้คำแนะนำอบรมกันในเขต เพื่อแก้ไขปัญหาคาดแคลนครู”

6) การปรับแบบเรียนภาษาไทย มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า บทเรียนมีคำศัพท์ที่ไม่เป็นตามลำดับ การเรียนรู้และระดับความยากง่าย ดังที่มีผู้ให้ทัศนะว่า “บทเรียน ป.1 ใช้บทเรียนที่เริ่มสอนด้วยสระลรูป ไม่เป็นไปตามความยากง่าย เด็กจึงเกิดความสับสน” และมีผู้เสนอว่า หนังสือชุด “มานะ มานี” เป็นหนังสือที่เหมาะสมในการฝึกอ่านเนื่องจากมีคำที่ฝึกอ่านไปตามลำดับขั้น ดังที่ว่า “แบบเรียนมีระดับความยากเกินวัยของเด็ก อยากได้หนังสือมานะ มานี” และแบบเรียนควรมีการสอนย่ำๆ คำศัพท์ในบทเรียน ควรมีลักษณะคือ “คำที่อยู่ในบทเรียนควรสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับการเรียนรู้ภาษาไทย เน้นย้ำ การฝึกอ่านคำซ้ำๆ ให้แม่นยำ” การใช้แบบฝึกหัดเสริมเป็นสิ่งจำเป็น แต่ผู้สอนบางคนประสบปัญหา “มีแบบฝึกหัดเสริมไม่เพียงพอ

7) การจัดระบบการสอบวัดมาตรฐาน การสอบวัดการอ่านภาษาไทยเข้ามาสอบนักเรียน มีความยากต่างจากเนื้อหาที่นักเรียนเรียน ทำให้เกิดความเครียดต่อนักเรียนและครู การสอบวัดความรู้ที่นักเรียนที่บ่อยครั้ง ทำให้การเรียนรู้ในห้องเรียนขาดความต่อเนื่อง

ดังนั้น ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้าน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนสรุปได้ว่า โดยภาพรวมครูภาษาไทยแสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีปัญหาด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมาก ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยนั้น ครูภาษาไทยเห็นด้วยระดับมากทุกด้าน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 สภาพปัญหาการสอนสะกดคำของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีประเด็นสมควรนำมาพิจารณาดังนี้

5.2.1.1 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสอนภาษาไทยมีความคิดเห็นว่าเป็นภาพรวมไม่ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเท่าใดนัก ดังผลการศึกษาที่พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.22$) แต่พบบางประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรกคือ ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียนแตกต่างกัน ($\mu = 3.96$) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนจำเป็นต้อง

อาศัยสื่อการสอนเข้ามาช่วย ดังที่ ทิดานันท์ มลิทอง (2543) กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนว่า จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดให้มีการใช้สื่อในการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล

ประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ เนื้อหาที่ต้องเรียนมีปริมาณมากทำให้สอนอ่านสะกดคำได้ไม่เต็มที่ ($\mu = 3.69$) อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ประเด็นนี้ตรงกับวิธีการสอนอ่านของฐาปณี สิทธิเลิศ (2557: ออนไลน์) ที่ว่า ในการสอนสะกดคำต้องจัดเนื้อหาให้เหมาะสม เด็กที่มีปัญหาการอ่านไม่ควรจัดเนื้อหาให้มากเกินไป ควรจัดให้มีเพียง 1-2 ความคิดรวบยอดเท่านั้นในการสอนแต่ละครั้ง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสาณูรักษ์ ฟ่องวาริน (2553) ที่กล่าวถึงความคิดเห็นของครูว่า ในการวัดประเมินผลผู้เรียนยังเชื่อว่าสามารถปฏิบัติได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในหนังสือเรียน แต่กิจกรรมบางประเภทในหนังสือเรียนไม่สามารถนำมาจัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้ทั้งหมด ซึ่งครูส่วนมากจะนำมาเป็นตัวอย่างหรือโครงร่างเพื่อปรับประยุกต์ให้เข้ากับชั้นเรียนที่ครูสอน

ส่วนประเด็นเวลาในการเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาการสอนอ่านสะกดคำ ($\mu = 3.55$) ยังคงเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมาก ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของทองดี ดวงรัตน์ (2553) และ สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน (2557: ออนไลน์) คือ ครูมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาในการเตรียมพร้อมจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน ครูจึงควรวางแผนเวลาให้ดี ทั้งนี้เพราะครูไทยถูกดึงเวลาจากการทำหน้าที่สอน ให้ไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน จนส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ครูต้องใช้เวลาไปกับกิจกรรมภายนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอนเฉพาะวันธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 42.0 ซึ่งจัดเป็นตัวเลขที่สูงมาก กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การสอนที่ครูต้องใช้เวลามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับ 1 การประเมินของหน่วยงานภายนอก การประเมินของหน่วยงานต้นสังกัดในโครงการต่าง ๆ การประเมินของสถาบันทดสอบ และการประเมินของ สมศ.

5.2.1.2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน ครูสอนภาษาไทยมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00$) แต่มีประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับมาก โดยประเด็นที่มีปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ระยะเวลาในการเตรียมสื่อประกอบการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$) ซึ่งประเด็นนี้ นอกจากตรงกับผลการศึกษาของทองดี ดวงรัตน์ (2553) และ สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน (2557: ออนไลน์) ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในแบบสอบถามงานวิจัยนี้ที่ครูภาษาไทยได้สะท้อนปัญหาว่า ครูมีภาระหน้าที่ค่อนข้างมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการสอนเสริมจึงต้องพยายามจัดสรรเวลาในการสอนเพิ่มเติมเท่าที่จะสามารถทำได้ และมีการติดตามผลการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นปัญหาด้านสื่อการสอนที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ แบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับวิธีการอ่านสะกดคำในบทเรียน ดังที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.58$) และมีผู้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “คำศัพท์ที่อยู่ในบทเรียนควรสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับการเรียนอักษรไทย เน้นย้ำการฝึกอ่านคำซ้ำๆ ให้แม่นยำ” สอดคล้องกับผลการศึกษาของสาณูรักษ์ ฟองวาริน (2553) ที่พบว่าโดยรวมแล้วครูยอมรับว่าแบบเรียนภาษาไทยมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับหนึ่ง แต่ด้านการนำเสนอเนื้อหาไม่สอดคล้องกับผู้เรียน หนังสือเรียนบางเล่มครอบคลุมตามหลักสูตร แต่ครูมีความเห็นว่ายังไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการสอน ตลอดจนการจัดวางลำดับเนื้อหาความยากง่ายไม่เป็นระบบ ซึ่งจากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าประเด็นปัญหาระดับความยากง่ายของแบบเรียนเมื่อเทียบกับระดับชั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.90$) และมีผู้ให้ข้อเสนอแนะว่า “บทเรียน ป.1 ใช้บทเรียนที่เริ่มสอนด้วยสระลรูป ไม่เป็นไปตามความยากง่าย เด็กจึงเกิดความสับสน ควรเริ่มเรียนจากง่ายไปหายาก” และ “แบบเรียนมีระดับความยากเกินวัยของเด็ก อยากรู้หนังสือมานะ มานี” ดังนั้น จึงสอดคล้องกับหลักการสอนสะกดคำของฐาปนี สิทธิเลิศ (2557: ออนไลน์) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย (2558: 61) ที่ว่า ควรจัดลำดับการสอนอย่างเหมาะสม โดยเริ่มจากคำในแม่ ก กา ที่เป็นสระเสียงยาวที่มีรูปร่างไม่ซับซ้อน แล้วจึงสอนสระเสียงสั้น สอนจากง่ายไปยาก คือสอนคำที่เป็นตัวสะกดตรงมาตรา ไม่ตรงมาตรา ตามลำดับ และต่อด้วยคำที่มีลักษณะซับซ้อน เช่น อักษรนำ คำที่มีตัวการ์ตูน เป็นต้น

ส่วนที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะในแบบสอบถามว่า ควรนำวัสดุเหลือใช้หรือวัสดุในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดงบประมาณจัดซื้อสื่อ ตรงกับหลักการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย (2558: 62) ที่ให้คำแนะนำไว้เช่นเดียวกันว่า ควรนำสื่อที่หาง่าย หรือประยุกต์ใช้ของที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อ เช่น คำจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร เบื้องต้นให้เด็กตัดคำที่สนใจ และอยากอ่าน รวบรวมไว้ประกอบเป็นภาพหรือสิ่งของต่าง ๆ ตามแต่จะออกแบบ แล้วจึงสอนโดยคำนึงถึงความยากง่าย แนะนำสอนให้เด็กแยกคำตั้งแต่ไม่มีตัวสะกด ไปจนมีตัวสะกดมาตราต่าง ๆ และคำที่ยากซับซ้อนไปตามลำดับ

5.2.1.3 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน มีข้อสังเกตว่าปัญหาด้านนี้มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.53$) แสดงว่าประสบปัญหาด้านนี้มากกว่าปัญหาด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอนที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่ครูภาษาไทยมีปัญหาเป็นอันดับแรกคือ ปัญหาเรื่องสมาธิในการเรียนของนักเรียน ($\mu=4.18$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของทองดี ดวงรัตน์ (2553) พบว่า ด้านนักเรียนกลุ่มอ่อน

ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้วิจัยที่พยายามศึกษาวิธีการสอนอ่านสะกดคำรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ศิริรัตน์ เกิดแก้ว (2553) ใช้วิธีการสอนแบบเอกซ์พลีซิท ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และรัตนาภรณ์ ไชยทน ศุภวรรณ เล็กวิไล และบรรเจตพร สู่แสนสุข (2557) ใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียนพบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสนใจต่อการเรียนการสอนในระดับมาก

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการใช้เวลาว่างอ่านหนังสือของนักเรียน คือนักเรียนไม่อ่านหนังสือในเวลาว่าง ($\mu=3.81$) และนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ($\mu=3.78$) สอดคล้องกับผลการประเมินองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาในโครงการประเมินนักเรียนนานาชาติ PISA ในด้านการอ่านที่พบว่า การอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยในปี ค.ศ. 2012 อยู่ในอันดับที่ 49 (OECD, PISA 2012: online) และสาเหตุที่นักเรียนไม่มีสมาธิและไม่เห็นความสำคัญในการอ่าน เพราะไม่ชอบอ่าน ตรงกับคำอธิบายของผะอบ โปษะกฤษณะ (2544: 109-110) ว่า การอ่านต้องอาศัยความพอใจ ไม่ใช่ให้อ่านโดยถูกบังคับ จึงจะทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

5.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการสอนสะกดคำของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีประเด็นการอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านการระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนี้ในระดับมากทุกประเด็น ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ คัดสรรครูสอนวิชาภาษาไทยที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมาโดยตรง ($\mu=4.02$) รองลงมาคือ เพิ่มจำนวนครูวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ($\mu=3.97$) ซึ่งทั้งสองประเด็นดังกล่าว ตรงกับข้อมูลในงานวิจัยนี้ที่พบว่า ครูที่สอนมากกว่า 1 ระดับชั้น มีร้อยละ 16.0 จบการศึกษาจบสาขาภาษาไทย ร้อยละ 51.0 สาขาอื่นถึงร้อยละ 49.0 จำนวนครูสอนภาษาไทยอยู่ระหว่าง 2-6 คน ส่วนระดับความชอบในการสอนวิชาภาษาไทยของครูภาษาไทยนั้น ส่วนใหญ่ชอบสอนภาษาไทยในระดับมากที่สุดและมาก รวมกันคิดเป็นกันร้อยละ 82.4 และยังสอดคล้องกับที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะในแบบสอบถามว่า “การสอนภาษาไทยเป็นวิชาที่ยากเนื่องจากเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ทุก ๆ วิชา จึงควรคัดสรรครูให้ตรงตามวิชาเอก และจะส่งผลดีต่อนักเรียนตามไปด้วย” นอกจากนี้ประเด็นการแก้ไขปัญหาดูโดยจัดสรรเวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\mu=3.90$) ยังสอดคล้องกับแนวการสอนสะกดคำของสุชาติา วัชวุฒิ(2529: 64-65) ที่กล่าวถึงการให้เวลากับผู้เรียนคือ ถ้าครูพบข้อบกพร่องควรหาสาเหตุและแก้ไขให้ถูกจุดและทันเวลา การสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ย่ำแย่ในทางทักษะ

5.2.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านสื่อการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ ($\mu=4.45$) สอดคล้องกับแนวคิดการใช้สื่อของ บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์ (2545) และธัญปณี สิทธิเลิศ (2557: ออนไลน์) ที่ว่าการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน เป็นปัญหาให้ผู้เรียนได้คิด เช่น สมุดแบบฝึกหัด บัตรปัญหา แถบบันทักเสียง หรือชุดการเรียนรายบุคคล หากใช้แบบฝึกต้องพิจารณาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหา จึงจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะการอ่านที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจันทร์เพ็ญ กุกุดเรือ (2552) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และวิศยามน มิ่งระหงษ์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องการส่งเสริมทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกอ่านและการเสริมแรงทางบวก พบว่าการประเมินผลหลังการใช้แบบฝึกมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก

ในประเด็นจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อบรรยากาศส่งเสริมรักการอ่าน ($\mu=3.99$) สอดคล้องกับวิธีการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนภาษาไทยของสุชาดา วิญจุมณี (2529: 64-65), กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) และจรีรักษ์ จิรวินุลย์ (2546: 66) ว่า ควรจัดสภาพแวดล้อมให้สามารถเกิดการเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว โดยสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิต นำภาษาที่ผู้เรียนพบเห็นและใช้อยู่ในสถานที่ต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพื่อจะได้จำและนำความรู้ทักษะที่ได้รับ ๆ ไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในชีวิต การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้นั้น ควรจัดให้ดูสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ มีสื่อกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ และอยู่ท่ามกลางแหล่งวิชาการ คือ เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งที่เหมาะสมได้จากสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏอยู่รอบตัวเด็กเอง นอกจากนั้น บรรยากาศในการส่งเสริมรักการอ่านเกิดขึ้นได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนุกสนาน น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกฝนบ่อย ๆ และซ้ำ ๆ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังความรักในการเรียนภาษาไทยอีกด้วย

ส่วนการอบรมความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม ($\mu=3.98$) เป็นประเด็นสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้การเลือกใช้สื่อและสร้างสรรค์สื่อใหม่ ๆ ก้าวทันการเรียนรู้ของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม สอดคล้องกับ ทิตานันท์ มลิทอง (2543) ที่อธิบายว่า ผู้สอนต้องเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของบทเรียน ลักษณะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น ประเด็นนี้ตรงกับที่ สพฐ. มีแนวคิดส่งเสริมให้ครูคิดนวัตกรรมการสอนแบบแจกลูกสะกดคำใหม่ ๆ ขึ้นมาปรับ

ประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนอีกทางหนึ่ง และจะรวบรวมนวัตกรรมการสอนแบบแจกลูกสะกดคำที่น่าสนใจ เพื่อนำผลงานที่โดดเด่นในด้านการสอนมาพัฒนาเป็นสื่อการเรียนการสอนต้นแบบให้โรงเรียนต่าง ๆ ต่อไป” (ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2558: ออนไลน์)

5.2.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมครูภาษาไทยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนี้ในระดับมาก ($\mu=4.10$) และเป็นค่าเฉลี่ยรวมที่สูงกว่าด้านอื่น อาจเป็นเพราะครูภาษาไทยเห็นด้วยว่าสมควรเน้นการแก้ไขในด้านนี้มากกว่าด้านอื่น ทุกประเด็นจึงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ครูภาษาไทยเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทั้งผู้ที่อ่านได้และไม่ได้ ($\mu=4.20$) สอดคล้องกับที่จรีรัช จีรวินบูลย์ (2546: 13,67) กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมและรวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างละเอียดเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ครูควรประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง ระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งต้องทำบ่อย ๆ และไม่ให้เกิดทราบบวกกำลังถูกประเมิน หรือทำให้เด็กรู้สึกประหม่าหรือตื่นเต้นเมื่อมีการประเมินผล

ประเด็นที่กำลังใจเสริมแรงให้นักเรียนกล้าอ่านสะกดคำ ($\mu=4.15$) ตรงกับที่ จรีรัช จีรวินบูลย์ (2546: 20,66) อธิบายถึงการเสริมแรงว่า ควรให้การจูงใจแก่เด็กเพื่อสนับสนุนให้มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการอ่านมากขึ้น โดยตั้งเงื่อนไขในการทำงานและการให้รางวัลไว้ล่วงหน้า ตามความเหมาะสม เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง ครูอาจให้คำชมเชย ให้เพื่อน ๆ ปรบมือ การยิ้มให้ หรือเขียนชื่อนักเรียนไว้ในป้ายชื่อนักเรียนที่หน้ายกย่อง และสอดคล้องกับกิจกรรมที่ คมสันต์ คมนทีพรัตน์ (2552: ออนไลน์) เสนอกลวิธีสอนอ่านว่า ควรมีกิจกรรมให้รางวัลกับเด็กนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การอ่าน เพื่อเป็นความภาคภูมิใจของนักเรียนและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิสยามน มิ่งระหงษ์ (2553) ที่ใช้แบบฝึกอ่านและการเสริมแรงทางบวก พบว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านดีขึ้น อ่านสะกดคำได้มากขึ้น อ่านหนังสือได้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับแต่ก่อน และเกิดความมั่นใจในการอ่านออกเสียงของตนเองมากยิ่งขึ้น

ประเด็นโรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันสอนอ่านสะกดคำให้กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=4.15$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทองดี ดวงรัตน์ (2553) ว่า โรงเรียนจึงควรมีมาตรการให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และต้องให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการฝึกอ่านด้วย เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความพร้อมในการส่งเสริมการอ่านภาษาไทย เช่นเดียวกับที่ จรีรัช จีรวินบูลย์ (2546: 67) เสนอแนะว่า ควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองกับครู เพื่อช่วยกันกระตุ้นให้เด็กเอาใจใส่ต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น

ส่วนประเด็นเน้นย้ำเรื่องตัวอักษรไทยและการผันอักษรก่อนสอนอ่านสะกดคำ ($\mu=4.13$) เป็นประเด็นที่สมควรนำมาพิจารณาอย่างยิ่ง เพราะการจดจำอักษรไทยเป็นพื้นฐานในการอ่าน ประกอบกับผลการศึกษาที่ผู้วิจัยพบว่า ครูผู้สอนภาษาไทยครูผู้สอนภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความคิดเห็นว่ามันักเรียนยังคงประสบปัญหานี้ กล่าวคือ มีปัญหาในการจดจำพยัญชนะไทยในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.7 และระดับมาก ร้อยละ 30.6 มีปัญหาในการจดจำสระไทยในระดับปานกลางและมาก เท่ากันคือ ร้อยละ 18.7 และมีปัญหาในการผันวรรณยุกต์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.8 ระดับมาก ร้อยละ 30.6 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.3 จึงแสดงว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยต้องเริ่มจากการให้นักเรียนจดจำอักษรไทยได้ก่อนที่จะเรียนรู้การสะกดคำ ดังที่ จีร์รักษ์ จีร์วิบูลย์ (2546: 12), กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551), ชลธิชา สุตมสุข (2552) และ ณิชวิทย์ พรหมศร (2556) และสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ที่กล่าวตรงกันว่า การเรียนการสอนภาษาไทยควรเป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ โดยเริ่มจากความจำ คือ ก่อนที่จะสอนทักษะใหม่ ๆ ต้องแน่ใจว่าเด็กรู้จักและจำตัวอักษรได้อย่างแม่นยำแล้ว จำรูปและเสียงพยัญชนะ สระให้ได้เสียก่อน จึงนำมาสะกดคำและแจกลูก ซึ่ง ปิตินันท์ สุทธสาร (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557) กล่าวถึงสาเหตุที่ต้องจดจำเรียนรู้อักษรไทยให้ได้เสียก่อนว่าเป็นเพราะ การอ่านสะกดคำ เป็นการอ่านสะกด โดยการออกเสียงเริ่มจากเสียงพยัญชนะต้น ตามด้วยเสียงสระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ การอ่านต้องสะกดด้วยเสียงจะทำให้เด็กอ่านได้ถูกต้อง เช่นคำว่า “เรือ” ถ้าอ่านสะกดคำต้องอ่านว่า รอ-เอือ เรือ หรือคำว่า “ใบ” สะกดว่า บอ-ไอ ใบ แม้ว่าสระไอ จะเขียนขึ้นก่อนก็ตาม ครูจึงต้องสอนให้เด็กรู้จักกับรูปสระ รูปพยัญชนะ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ

จากผลการวิจัยนี้ มีข้อสังเกตว่าปัญหาเรื่องการผันวรรณยุกต์มีค่าร้อยละของการประสบปัญหามากกว่าปัญหาเรื่องการจดจำพยัญชนะและสระไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีค่าร้อยละของการประสบปัญหาในระดับมากที่สุดคือร้อยละ 14.3 มากกว่าด้านการจดจำพยัญชนะไทยที่มีค่าร้อยละในระดับมากที่สุดคือ ร้อยละ 4.1 และการจดจำสระไทยที่มีค่าร้อยละ 6.1 เรื่องการสอนผันวรรณยุกต์ไทยจึงเป็นประเด็นที่สมควรนำมาพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขในลำดับต่อไป เพราะการผันวรรณยุกต์เป็นเรื่องสำคัญ จะมีผลต่อการอ่านสะกดคำต่อไป และหากอ่านผิดย่อมสื่อความหมายผิดตามไปด้วย สอดคล้องดังที่ ทรง จิตปราสาท (2526: 23) และพรทิพย์ พุกผาสุข (2548: 230-231) ได้กล่าวไว้ว่า ต้องสอนผันให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียง ผันวรรณยุกต์ เพื่อนำไปใช้ในการอ่านและการเขียนคำที่ต้องการได้ เมื่อจะออกเสียงวรรณยุกต์ใดก็ต้องออกเสียงให้ถูก เพราะมีผลต่อความหมายของคำเช่นเดียวกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ครูสอนภาษาไทยมีปัญหาในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน โดยประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกคือ สมารถในการเรียนของนักเรียน รองลงมาคือ ระยะเวลาในการเตรียมสื่อการสอน แบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับวิธีการอ่านสะกดคำในบทเรียน และแนวทางแก้ไขปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกคือ สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ รองลงมาคือ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทั้งผู้ที่อ่านได้และไม่ได้ ให้กำลังใจเสริมแรงให้นักเรียนกล้าอ่านสะกดคำ โรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันสอนอ่านสะกดคำ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้สอนที่ให้ข้อมูลมาในด้านวิธีการสอน การกระตุ้นเอาใจใส่ร่วมมือกันทั้งจากโรงเรียนและครอบครัว การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการสอน การหาเวลาเรียนสอนซ่อมเสริมและการติดตามผลการอ่าน การแก้ไขปัญหาขาดแคลนครูภาษาไทย การปรับแบบเรียนภาษาไทย และการจัดระบบสอบวัดมาตรฐาน ตามลำดับ ฉะนั้น จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน และคณาจารย์อาจนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหการอ่านของนักเรียน ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการได้ดังนี้

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรมีนโยบายที่ให้ความสมดุลระหว่างเวลาเรียนและเวลาในการจัดกิจกรรม อื่น ๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสมาธิอยู่ที่การเรียน ครูมีเวลาในการสอนและพัฒนาทักษะของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง
- 2) ควรมีการรวบรวมนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้อะไรก็ได้ หรืองานวิจัยที่แก้ปัญหการอ่านภาษาไทยที่น่าสนใจ เผยแพร่เป็นตัวอย่างแนวทางให้ครูสอนภาษาไทยนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) ควรมีมาตรการแก้ไขปัญหการจัดผู้สอนวิชาภาษาไทย โดยพยายามคัดสรรผู้สอนที่จบการศึกษาด้านภาษาไทยมาโดยตรง เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลดีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านหรือทักษะการใช้ภาษาอื่น ๆ ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น
- 4) การวัดทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือวัดทักษะการใช้ภาษาควรมีจำนวนครั้งที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับเวลาเรียน และส่งผลต่อความเครียดความวิตกกังวลของทั้งผู้เรียนและผู้สอน เนื่องจากต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งครูและนักเรียน

5.3.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) ครูสอนภาษาไทยควรจัดสรรเวลาสอนและหน้าที่ภาระต่าง ๆ ให้เหมาะสม
- 2) หน่วยงานทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา หรือโรงเรียน ควรจัดอบรมเรื่องการสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ทางการอ่านสะกดคำ หรือการอ่านระดับอื่น อาทิ การอ่านสรุปความ เพื่อให้ผู้สอนเกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์สื่อและนำไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านให้อ่านออกและอ่านเข้าใจ และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน
- 3) ควรมีการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และเทคนิคการสอนด้านภาษาไทย วัตกรรมการศึกษา ผลการวิจัยทางการอ่านหรือการใช้ภาษาไทยระหว่างครูในกลุ่มหรือเขตการศึกษาในพื้นที่เดียวกัน โดยวิทยากรอาจมาจากส่วนกลางหรือเป็นวิทยากรที่เป็นครูสอนภาษาไทยในพื้นที่การศึกษานั้น ๆ ที่มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับเพื่อนครูภาษาไทยได้แนวทางในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจนขึ้น เมื่อผู้สอนภาษาไทยเกิดการพัฒนาความรู้และทักษะมากยิ่งขึ้น จะส่งผลต่อความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูภาษาไทยได้ และยังส่งผลดีต่อนักเรียนตามไปด้วย
- 4) การทบทวนพัฒนาแบบเรียนให้สอดคล้องกับระดับชั้นการเรียนรู้อักษรไทยไป ตามลำดับความยากง่าย และคำศัพท์ที่ใช้ในบทเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาทักษะที่ต้องเรียนรู้ในแต่ละบท

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 5.3.2.1 ควรศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อผสมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน ตั้งใจและมีสมาธิในการเรียน
- 5.3.2.2 ควรศึกษานวัตกรรมที่เป็นชุดการสอนหรือแบบฝึกเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านสะกดคำ
- 5.3.2.3 ควรศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการผันวรรณยุกต์ และการเขียนคำที่ใช้รูปวรรณยุกต์

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ. .
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระเทพฯ รับสั่งให้ ศร.กลับมาสอนภาษาไทยสะกดคำ แบบอดีต**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 2 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.teen.mthai.com/education/86526.html>
- การศึกษาไทยส่อวิกฤติ เด็ก ป. 3 นับหมื่นอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้**. (2557), [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 3 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.education.kapook.com/view103055.html>
- กำชัย ทองหล่อ. (2547). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- กฤษณา จักรสานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2558). **การประกาศนโยบาย “ปี 2558 เป็นปีแห่งการปลดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้”** [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 27 เมษายน 2558 จาก <http://www.moe.go.th/websm/2015/jan/015.html>
- คมสันต์ คมนทิพรรัตน์. (2552). **เทคนิคการสอนเด็กให้อ่านออกได้**. วารสารวิชาการ 12 (12).
- จรีลักษณ์ จิรวินบูลย์. (2546). **คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้-การอ่าน**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครูสภา.
- จันทร์เพ็ญ กุกุดเรือ. (2552). **การส่งเสริมทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกอ่านและการเสริมแรงทางบวก**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนศาลาคู้.
- ชลธิชา สุตมข. (2552). **เอกสารประกอบการอบรมวิชาภาษาไทย**. จัดโดยบริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด ถนนโรงแรมแม็กซ์ วันเสาร์ที่ 21 มีนาคม 2552.
- ฐาปนี สิทธิเลิศ. (2557). **กลยุทธ์การสอนอ่านไทย**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 27 เมษายน 2558 จาก <http://www.pleonsukrat.exteen.com/20110219/entry-2>
- ณัฐวิทย์ พรหมศร. (2556). **หลักการ ขั้นตอน เทคนิค เคล็ดลับ การสอนสะกดคำ**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 3 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.gotoknow.com>
- เด็กไทยยุคใหม่สะกดคำแบบไหนดี?**. (2557). [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 27 เมษายน 2558 จาก <http://www.news.thaipbs.or.th/content/%>

- ทรง จิตปราสาท. (2526). **วิธีการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา**. ฉะเชิงเทรา: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา.
- ทองดี ดวงรัตน์. (2553). **การศึกษาความพร้อมในการส่งเสริมการอ่านภาษาไทยของโรงเรียนปรีดิรังสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บันไดทักษะ 4 ชั้นแก้ปัญหา “เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้”**. (2557). [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 3 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.kroobannok.com>[ออนไลน์].
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). **“คุณภาพเครื่องมือวัด” . ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา หน่วยที่ 3**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเมินไทยรุ่งท้ายอาเซียน. (2557). **มติชนสุดสัปดาห์**. (12 - 18 ก.ย. 2557).
- ผะอบ โปษะกฤษณะ, พ.ต. หญิง. (2544). **ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- พรทิพย์ พุกผาสุข. (2548). **“ปัญหาการใช้ภาษาไทย” . ประมวลสาระวิชาการภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หน่วยที่ 6**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฟาภินา วงศ์เลขา. (2557). **วิกฤติภาษาไทยในวัยรุ่นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 3 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.dailynews.co.th/Content/education>
- รัตนารมณ์ ไชยทน ศุภวรรณ เล็กวิไล และบรรเจอดพร สู่แสนสุข. (2557). **ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2**. เอกสารการประชุมวิชาการ Graduate Research Conference 2014.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- วัสยามน มิ่งระหงษ์. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา: โรงเรียนเซนต์หลุยส์ ศิริรัตน์ เกิดแก้ว. (2553). ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำตามมาตรฐานตัวสะกดไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 2(1): 55-62.
- สมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **หลักภาษาไทย : เรื่องที่ครูภาษาไทยต้องรู้**. กรุงเทพฯ: องค์การค่าของ สกสศ.
- สรวงมณต์ สิทธิสมาน. (2557). **คืนครูสู่ห้องเรียน**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 24 เมษายน 2558 จาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9570000141970>
- สาณูรักษ์ ฟองวาริน, ว่าที่ร้อยตรี. (ม.ป.ป.). **การวิเคราะห์ผลของการเลือกหนังสือเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 3 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.thaiedresearch.org/>
- สาณูรักษ์ ฟองวาริน. (2553). **การวิเคราะห์ผลของการเลือกอ่านหนังสือเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ของครูโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม**. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 27 เมษายน 2558 จาก <http://www.data.bopp-obec.info/emis/index.php>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 20 เมษายน 2558 จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=41213&Key=news2>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). **นักภาษาไทยฆ่าทะเลปัญหาเด็กไทยอ่านไม่ออก ซ้ำครูเป็นต้นเหตุสอนผิดวิธี**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 24 เมษายน 2558 จาก <http://www.qlf.or.th/Mobile/Details?contentId=895>.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2558). **ปี 2558 ปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 24 เมษายน 2558 จาก <http://www.moe.go.th/websm/2015/jan/015.html>

สุชาดา วิทยุฒิ, (2529). **คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (แรกเกิด-3 ปี)**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2558). **สพฐ.สั่ง ร.ร. ปรับสอนแบบแจกลูกสะกดคำ สอนองพระราชนัดดารัส
“สมเด็จพระเทพฯ”**. [ออนไลน์]. วันที่สืบค้น 19 เมษายน 2558 จาก [http://
www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9580000008492](http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9580000008492)

OECD, PISA. (2012). **PISA 2012 Results**. [online]. Retrieved April 19 2013 from
<http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results.htm>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC)

1. รศ.ดร. ชูติมา วัฒนะศิรี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ประสบการณ์การทำงาน เคยเป็นอาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อ.จุฑามาศ ชูจินดา ตำแหน่ง นักวิจัยสำนักวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ประสบการณ์การทำงานมหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. อ.นิธิตา กุศลพูน ตำแหน่งครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการ ประสบการณ์การทำงาน สอนวิชาภาษาไทย 16 ปี โรงเรียนสวัสดีวิทยา

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครู
ภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครูภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

ข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการสอนอ่านสะกดคำ พัฒนบทเรียน หรือสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ 1) 20-30 ปี 2) 31-40 ปี 3) 41-50 ปี 4) 51-60 ปี

3. ท่านสอนนักเรียนระดับใด

1) ประถมศึกษาปีที่ 1 2) ประถมศึกษาปีที่ 2 3) ประถมศึกษาปีที่ 3

4) ประถมศึกษาปีที่ 4 5) ประถมศึกษาปีที่ 5 6) ประถมศึกษาปีที่ 6

7) สอนมากกว่า 1 ระดับชั้น

4. ท่านมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยกี่ปี

1) 1-5 ปี

2) 6-10 ปี

3) 11-15 ปี

4) 16-20 ปี

5) มากกว่า 20 ปี

5. กรุณาระบุความชอบของท่านในการสอนภาษาไทยว่าอยู่ในระดับใด

1) น้อยที่สุด

2) น้อย

3) ปานกลาง

4) มาก

5) มากที่สุด

มากที่สุด

6. ท่านจบการศึกษาระดับใด

1) ปริญญาตรี

2) ปริญญาโท

3) ปริญญาเอก

7. ท่านจบการศึกษาในสาขาวิชาใด

1) ภาษาไทย

2) อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. โรงเรียนของท่านมีครูภาษาไทยกี่คน โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 = มีปัญหาระดับมากที่สุด

4 = มีปัญหาระดับมาก

3 = มีปัญหาระดับปานกลาง

2 = มีปัญหาระดับน้อย

1 = มีปัญหาระดับน้อยที่สุด

สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	ระดับสภาพปัญหา				
	5	4	3	2	1
1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.1 เวลาในการเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาการสอนอ่านสะกดคำ					
1.2 เวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำ					
1.3 สัดส่วนจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนกับจำนวนครู					
1.4 ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียนแตกต่างกัน					
1.5 ประสิทธิภาพของครูในการสอนอ่านสะกดคำ					
1.6 การบูรณาการระหว่างทักษะต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน					
1.7 การกระตุ้นให้นักเรียนฝึกอ่านสะกดคำเป็นรายบุคคล					
1.8 เนื้อหาที่ต้องเรียนมีปริมาณมากทำให้สอนอ่านสะกดคำได้ไม่เต็มที่					

สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	ระดับสภาพปัญหา				
	5	4	3	2	1
1.9 ความต่อเนื่องของโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านและพัฒนาการอ่าน					
1.10 ความชัดเจนของแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและแนวทางการแก้ปัญหา					
2. สื่อการสอน					
2.1 ระยะเวลาในการเตรียมสื่อประกอบการสอน					
2.2 ระดับความยากง่ายของแบบเรียนเมื่อเทียบกับระดับชั้น					
2.3 แบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับวิธีการอ่านสะกดคำในบทเรียน					
2.4 ความถูกต้องของเนื้อหาในการอ่านสะกดคำในแบบเรียน					
2.5 ความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม					
2.6 ความทันสมัยของสื่อการสอน					
2.7 ความน่าสนใจของสื่อการสอน					
2.8 ความหลากหลายของสื่อการสอน					
2.9 ความน่าสนใจของมุมส่งเสริมการรักการอ่านในห้องเรียน					
2.10 จำนวนของหนังสืออ่านเสริมมีเพียงพอแก่นักเรียน					
3. ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน					
3.1 การจดจำพยัญชนะไทย					
3.2 การจดจำสระไทย					
3.3 การผันวรรณยุกต์					
3.4 นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน					
3.5 ความชอบในการอ่านหนังสือของนักเรียน					
3.6 ความมีสมาธิในการเรียนของนักเรียน					
3.7 ความตั้งใจของนักเรียนในการฝึกอ่านสะกดคำ					
3.8 การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือของนักเรียน					
3.9 นักเรียนไม่กล้าอ่านสะกดคำเพราะกลัวผิด					
3.10 การขาดข้อมูลสภาพปัญหาด้านการอ่านของนักเรียน					

ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 = เห็นด้วยระดับมากที่สุด 4 = เห็นด้วยระดับมาก 3 = เห็นด้วยระดับปานกลาง

2 = เห็นด้วยระดับน้อย 1 = เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.1 เพิ่มเวลาเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาในการสอนอ่านสะกดคำ					
1.2 จัดสรรเวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ					
1.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิเคราะห์ความยากง่ายของคำศัพท์					
1.4 ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1.5 สอนหลักการอ่านสะกดคำโดยฝึกและเชื่อมโยงทุกทักษะเข้าด้วยกัน					
1.6 เพิ่มจำนวนครูวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
1.7 คัดสรรครูสอนวิชาภาษาไทยที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมาโดยตรง					
1.8 โรงเรียนเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เรื่องการสอนอ่านสะกดคำ					
1.9 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้ที่มีประสบการณ์สอนวิชาภาษาไทย					
1.10 ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อคิดวิธีแก้ปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย					
2. สื่อการสอน					
2.1 สร้างบทเรียนที่มีเนื้อหากระตุ้นความสนใจในการอ่าน					
2.2 บทอ่านในแบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับหัวข้อสอนอ่านสะกดคำ					
2.3 อบรมความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม					

แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.4 สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ					
2.5 ปรับปรุงสื่อให้มีความสวยงาม ทันสมัย และหลากหลาย					
2.6 ครูจัดสรรเวลาในเตรียมสื่อก่อนสอนและทดลองก่อนใช้สอนจริง					
2.7 ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการอ่านสะกดคำภาษาไทย					
2.8 จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อบรรยากาศส่งเสริมรักการอ่าน					
2.9 ติดตามประเมินผลหลังการใช้สื่อการสอนเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง					
3. ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน					
3.1 เน้นย้ำเรื่องตัวอักษรไทยและการผันอักษรก่อนสอนอ่านสะกดคำ					
3.2 มีกลวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนสนใจอ่านสะกดคำ					
3.3 สอนโดยคำนึงถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน					
3.4 ให้กำลังใจเสริมแรงให้นักเรียนกล้าอ่านสะกดคำ					
3.5 เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทั้งผู้ที่อ่านได้และไม่ได้					
3.6 สำรวจปัญหาจัดทำฐานข้อมูลด้านการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล					
3.7 ติดตามพัฒนาการด้านการอ่านสะกดคำของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
3.8 จัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่อง					
3.9 ให้นักเรียนมีส่วนช่วยเลือกหนังสืออ่านเสริมเพื่อสร้างให้รักการอ่าน					
3.10 โรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันสอนอ่านสะกดคำให้กับนักเรียน					

ภาคผนวก ค
ค่าความตรงตามเนื้อหา (IOC)

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

แบบสอบถามเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทยของครู
ภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

ขอความอนุเคราะห์ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

+ 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.1 เวลาในการเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาการสอนอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.2 เวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.3 สัดส่วนจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนกับจำนวนครู	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.4 ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียนแตกต่างกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.5 ประสบการณ์ของครูในการสอนอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.6 การบูรณาการระหว่างทักษะต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.7 การกระตุ้นให้นักเรียนฝึกอ่านสะกดคำเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
1.8 เนื้อหาที่ต้องเรียนมีปริมาณมากทำให้สอนอ่านสะกดคำได้ไม่เต็มที่	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
1.9 ความต่อเนื่องของโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านและพัฒนาการอ่าน	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
1.10 ความชัดเจนของแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและแนวทางการแก้ปัญหา	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
2. สื่อการสอน					
2.1 ระยะเวลาในการเตรียมสื่อประกอบการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.2 ระดับความยากง่ายของแบบเรียนเมื่อเทียบกับระดับชั้น	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
2.3 แบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับวิธีการอ่านสะกดคำในบทเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.4 ความถูกต้องของเนื้อหาในการอ่านสะกดคำในแบบเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.5 ความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.6 ความทันสมัยของสื่อการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.7 ความน่าสนใจของสื่อการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.8 ความหลากหลายของสื่อการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.9 ความน่าสนใจของมุมส่งเสริมการรักการอ่านในห้องเรียน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
2.10 จำนวนของหนังสืออ่านเสริมมีเพียงพอแก่นักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน					
3.1 การจดจำพยัญชนะไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.2 การจดจำสระไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.3 การผันวรรณยุกต์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.4 นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.5 ความชอบในการอ่านหนังสือของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.6 ความมีสมาธิในการเรียนของนักเรียน	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3.7 ความตั้งใจของนักเรียนในการฝึกอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.8 การใช้เวลาวางอ่านหนังสือของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

สภาพปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
3.9 นักเรียนไม่กล้าอ่านสะกดคำเพราะกลัวผิด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.10 การขาดข้อมูลสภาพปัญหาด้านการอ่านของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย

แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.1 เพิ่มเวลาเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาในการสอนอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.2 จัดสรรเวลาในการฝึกให้นักเรียนอ่านสะกดคำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิเคราะห์ความยากง่ายของคำศัพท์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.4 ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.5 สอนหลักการอ่านสะกดคำโดยฝึกและเชื่อมโยงทุกทักษะเข้าด้วยกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.6 เพิ่มจำนวนครูวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
1.7 คัดสรรครูสอนวิชาภาษาไทยที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยมาโดยตรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.8 โรงเรียนเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เรื่องการสอนอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.9 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้ที่มีประสบการณ์สอนวิชาภาษาไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.10 ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อคิดวิธีแก้ปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
2. สื่อการสอน					
2.1 สร้างบทเรียนที่มีเนื้อหากระตุ้นความสนใจในการอ่าน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.2 บทอ่านในแบบเรียนมีคำศัพท์ที่สอดคล้องกับหัวข้อสอนอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.3 อบรมความรู้และทักษะในการสร้างสื่อที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.4 สร้างแบบฝึกหรือชุดการสอนพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

แนวทางการแก้ไขปัญหาการสอนอ่านสะกดคำภาษาไทย	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
2.5 ปรับปรุงสื่อให้มีความสวยงาม ทันสมัย และหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.6 ครูจัดสรรเวลาในเตรียมสื่อก่อนสอนและทดลองก่อนใช้สอนจริง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.7 ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการอ่านสะกดคำภาษาไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.8 จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อบรรยากาศส่งเสริมรักการอ่าน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.9 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อ/กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	0	+1	0	0.33	ไม่ใช่
2.10 ติดตามประเมินผลหลังการใช้สื่อการสอนเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน					
3.1 เน้นย้ำเรื่องตัวอักษรไทยและการผันอักษรก่อนสอนอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.2 มีกลวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนสนใจอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.3 สอนโดยคำนึงถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.4 ให้กำลังใจเสริมแรงให้นักเรียนกล้าอ่านสะกดคำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.5 เอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนทั้งผู้ที่อ่านได้และไม่ได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.6 สำรวจปัญหาจัดทำฐานข้อมูลด้านการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.7 ติดตามพัฒนาการด้านการอ่านสะกดคำของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.8 จัดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.9 ให้นักเรียนมีส่วนช่วยเลือกหนังสืออ่านเสริมเพื่อสร้างให้รักการอ่าน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.10 โรงเรียนและครอบครัวร่วมมือกันสอนอ่านสะกดคำให้กับนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เฉลี่ย	55	57	58	0.94	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย)	นางสาวอาภาภรณ์ ดิษฐเล็ก
ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ)	Miss Aphaphon Ditlek
คุณวุฒิทางการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง	หัวหน้าหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สถานที่ทำงาน	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ประสบการณ์ด้านการวิจัย	

1. คณะผู้วิจัยในรายงานวิจัยเรื่อง วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุด้านการสร้างเสริมสุขภาพ : สังเคราะห์จากเวทีประชาชน

2. คณะผู้วิจัยในรายงานวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่มีต่อการสอนวิชาภาษาจีนของครูอาสาชาวจีนระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2552”

3. วิเคราะห์ปัญหาการเขียนรายงานวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2553

4. การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาวจีน : กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนการท่องเที่ยวมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อปีการศึกษา 2554

5. การรับรู้คำศัพท์และเปรียบเทียบเสียงคำศัพท์ภาษาไทยในมณฑลยูนนานกับภาษาไทยกลางของนักเรียนชาวไทยที่เรียนวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการอาชีพมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

6. การวิเคราะห์ลักษณะการเขียนเรียงลำดับส่วนประกอบในประโยคภาษาไทยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี

ประสบการณ์การได้รับทุน

ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนของครูอาสาชาวจีนระดับอุดมศึกษาปีการศึกษา 2552

2. การวิเคราะห์ปัญหาการเขียนรายงานของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2553

3. การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาวจีน : กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนการทองเทียมณทลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อปีการศึกษา 2554

4. การรับรู้คำศัพท์และเปรียบเทียบเสียงคำศัพท์ภาษาไทยในมณฑลยูนนานกับภาษาไทยกลางของนักเรียนชาวไทยที่เรียนวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการทองเทียมและการอาชีพมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

5. การวิเคราะห์ลักษณะการเขียนเรียงลำดับส่วนประกอบในประโยคภาษาไทยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี

